

Palma2030

MEMÒRIA ANUAL

2022

ACTUACIONS I SERVEIS D'ATENCIÓ A LES VIOLÈNCIES MASCLISTES

Pacto de Estado
contra la violencia de género

Ajuntament de Palma

Et feim costat contra
les violències masclistes

Aquesta Memòria ha estat elaborada gràcies a la col·laboració i la participació de:

- Entitats de la XADPEP: Casal Petit, Creu Roja i Metges del Món.
- PalmaActiva, agència de col·locació municipal.

Les actuacions i els serveis d'atenció a les violències masclistes de l'Ajuntament de Palma s'han finançat gràcies a:

- Pressupost propi de l'Ajuntament de Palma.
- Subvenció del Pacte d'estat contra la violència de gènere; Ministeri d'Igualtat (Govern d'Espanya).

ÍNDEX

PRESENTACIÓ	4
METODOLOGIA	5
1. SERVEIS D'ATENCIÓ A LA VIOLÈNCIA MASCLISTA	8
1.1. Servei d'Acolliment Municipal a Víctimes de Violència Masclista - SAMVVM	9
1.1.1. Dades globals d'atenció i acolliment.....	10
1.1.2. Perfil de les víctimes del SAMVVM	13
1.1.3. Intervencions: resultats dels programes.....	19
1.1.4. Avaluació	21
1.2. Servei d'Atenció Integral a la Violència Masclista - SAIVM	22
1.2.1. Dades globals d'atenció	24
1.2.2. Perfil de les persones ateses al SAIVM.....	25
1.2.3. Resultats: intervencions, tancaments i impacte	35
1.2.4. Avaluació	39
1.3. Policia Local de Palma	40
1.4. Xarxa d'Atenció Directa a Persones en Prostitució (XADPEP)	42
1.4.1. Dades globals d'atenció	43
1.4.2. Perfil de les persones ateses	44
1.4.3. Avaluació	46
1.5. L'atenció a les víctimes de tràfic amb fins d'explotació sexual (TFES)	47
1.5.1. Identificació de casos TFES.....	48
1.5.2. Perfil de víctimes de TFES ateses	48
1.5.3. Avaluació	49
2. SENSIBILITZACIÓ I PREVENCIÓ DE LES VM	51
2.1. Convocatòria de subvencions	51
2.2. Accions educatives de Palma Educa	53
2.3. Formació a professionals	58
2.4. Accions de sensibilització en VM	60
2.4.1. Sensibilització en violència sexual i reproductiva	60
2.4.2. Sensibilització en violència de gènere.....	62
2.4.3. Sensibilització LGTBI.....	64
2.5. Accions de difusió	67
2.5.1. Campanya comunicativa del 25N.....	67
2.5.2. "No i punt"	67
2.5.3. "Et feim costat"	69
2.5.4. Plataforma Palma Pacta	70
3. ALTRES ACTUACIONS	71
3.1. Col·laboració amb PalmaActiva en la inserció formativolaboral de les víctimes de VM ..	71
3.2. Protocols en matèria de VM	72
3.3. Programació del Centre Flassaders	72
4. CONCLUSIONS	74

PRESENTACIÓ

En el 2014 el Conveni d'Istanbul, l'instrument jurídic del Consell d'Europa més important i específic per a prevenir i lluitar contra la violència masclista, va reconèixer que aquesta és una greu violació dels drets humans. Per primera vegada, un tractat internacional incloïa una definició del concepte de gènere i posava de relleu que la violència contra les dones està profundament arrelada en la desigualtat i el desequilibri històric entre homes i dones.

En l'àmbit autonòmic, la Llei 11/2016, de 28 de juliol, d'igualtat de dones i homes, definí la violència masclista com a "qualsevol acte de violència per raó de gènere que tingui o pugui tenir com a conseqüència, un perjudici o sofriment en la salut física, sexual o psicològica, incloent-hi les amenaces d'aquests actes, la coerció i les privacions arbitràries de la llibertat, tant si es produeixen en la vida pública com en la privada". La violència contra les dones se situa, així, més enllà de l'àmbit de la parella o l'exparella.

De llavors ençà, s'han realitzat millores legislatives, judicials, policials i socials per a erradicar i abordar la violència masclista, però aquesta continua essent un problema social important i les dades i xifres actuals així ho reflecteixen. A Espanya, cada any s'interposen centenars de milers de denúncies per violència masclista; són assassinades desenes de dones a mans de les seves parelles o exparelles, es registren nombroses agressions sexuals, abusos i assetjaments, i centenars de dones i nines són identificades com a víctimes de tràfic amb fins d'explotació sexual (TFES).

En el cas concret de Palma, les taxes de denúncia per violència de gènere i per delictes d'índole sexual continuen essent de les més elevades de l'Estat i el TFES i la prostitució són problemàtiques d'una important magnitud al nostre territori.

Per això, des de l'àmbit local, l'Ajuntament de Palma continua lluitant contra la violència masclista i treballant per la igualtat de gènere. Precursor institucional, ja el 1986 obre un Centre d'Informació del Dret de la Dona i, el 1989, una casa d'acollida per a víctimes de violència de gènere. Fa més de 35 anys que s'implementen múltiples mesures i actuacions per a abordar i erradicar aquesta violència, mantenint el compromís d'assolir una ciutat lliure de violències masclistes, tal com recull el Pla d'igualtat municipal.

El 2022 s'ha duit terme un important i valuós treball d'atenció, sensibilització i prevenció de la violència contra les dones, del qual es dona compte en aquest document. En aquesta Memòria es presenten i analitzen les principals dades d'atenció dels serveis municipals de violència masclista i del perfil de les persones que s'atenen. També s'hi ofereix informació sobre les subvencions, les coordinacions institucionals i els projectes vinculats amb la intervenció en violències masclistes, i sobre les actuacions educatives, de formació, sensibilització i prevenció en aquesta matèria.

METODOLOGIA

La metodologia per a elaborar aquesta Memòria es fonamenta en la sistematització, l'explotació i l'anàlisi d'una diversitat de dades quantitatives i qualitatives relatives a 2022, envers les actuacions i els serveis d'atenció a les violències masclistes de l'Ajuntament de Palma.

Respecte del treball d'atenció i protecció dels serveis municipals de violència masclista, es presenten i analitzen dades referents al:

- Servei Municipal d'Atenció Integral a la Violència Masclista (SAIVM)
- Servei d'Acolliment Municipal de Víctimes de Violència Masclista (SAMVVM)
- Policia Local de Palma
- Xarxa d'Atenció Directa a Persones en Prostitució (XADPEP)

Les dades quantitatives s'extreuen i exploten a través del buidatge i l'anàlisi de les bases de dades de cadascun dels serveis esmentats. Pel que fa al SAIVM i al SAMVVM es compta amb els registres de totes les intervencions realitzades, així com amb informació de caire personal, sociofamiliar i jurídica de les víctimes de violència masclista, les filles i els fills d'aquestes, i dels homes agressors que han estat atesos.

En relació amb les dades d'atenció del SAIVM i els tres programes que en formen part, cal tenir en compte que les variables presentades es conceptualitzen de la següent manera:

- *Persones actives*: és el nombre total de persones amb un pla de feina específic dins un expedient en actiu (hi pot haver més d'una persona per expedient), que han estat ateses directament en algun dels programes del servei durant l'any de referència. En aquest cas podem distingir entre:
 - *Persones que continuen*: són les ateses al servei que tenen un expedient iniciat i obert prèviament a l'any de referència, al qual se li ha donat continuïtat i que no s'ha tancat, perquè en iniciar el nou exercici encara no n'havien acabat el procés.
 - *Persones que inicien*: són aquelles a què se'ls obre un expedient nou durant l'any de referència i que, per tant, inicien el seu procés en el dit any, per primera vegada (noves) o quan han estat usuàries del servei en anys anteriors (reobert).

El perfil de les persones ateses als diferents programes del SAIVM es defineix en relació amb la informació de les que inicien en l'any de referència (2022), ja que, analitzant les característiques principals de les noves persones, es poden identificar millor les pautes, els canvis o les tendències existents.

Per a fer una avaluació més rigorosa dels serveis s'utilitzen les dades recollides a la Carta de compromisos dels serveis municipals contra la violència domèstica i de gènere de l'Ajuntament de Palma, un model de gestió de qualitat basat en la millora contínua, del qual s'extreu informació sobre l'acompliment dels compromisos de qualitat subscrits. Els indicadors que es preveuen a la Carta permeten valorar l'abast i l'assoliment dels objectius establerts, així com el grau de satisfacció de les persones usuàries. En aquest [enllaç](#) es pot accedir al tríptic i al quadre de comandament dels indicadors de qualitat de la Carta.

En el cas de la Policia Local de Palma s'utilitza una base de dades específica amb informació de l'atenció a víctimes de violència de gènere, de les diligències gestionades i del control als maltractadors.

Pel que fa a la XADPEP, es disposa d'una matriu de variables homogeneïtzada que cada entitat membre de la xarxa implementa i que posteriorment es tabula i unifica per a la seva explotació conjunta. A través d'aquests registres es disposa de dades globals d'atenció així com d'informació de caràcter sociodemogràfic, geogràfic, socioeconòmic i familiar de les persones en prostitució que s'han atès a Palma. En aquesta Memòria es presenten les principals dades, però és a l'informe anual de la XADPEP on s'analitza amb profunditat i de manera específica el treball d'intervenció en prostitució i el perfil sociològic d'aquest col·lectiu. Es pot accedir a aquest document a través del següent [enllaç](#).

En relació amb la informació recollida dels serveis d'atenció social municipals sobre els casos identificats de víctimes de TFES, cal ressenyar que s'utilitzen criteris estandarditzats, molts d'aquests consensuats a nivell nacional, que segueixen una pauta metodològica comuna amb una categorització segons el nivell d'identificació, que inclou les següents possibles situacions:

- *No s'identifica*: no s'observen indicis suficients que facin pensar que es tracta d'una víctima de TFES.
- *Indicis*: la persona en prostitució no ha verbalitzat de forma directa l'existència d'una situació de TFES ni ha interposat denúncia però, tot i que no n'hi ha una certesa, s'evidencien elements que indiquen que pot tractar-se d'una víctima de TFES. La detecció es regeix per una llista d'indicis estructurada d'acord amb els indicadors del Pla autonòmic de lluita contra el TFES i la Guia de criteris d'actuació contra el tràfic, del Poder Judicial espanyol.
- *Detectada*: en el procés d'atenció es posa de manifest, i la persona així ho verbalitza, que existeix una situació de TFES, però no s'ha interposat denúncia.
- *Identificada*: la víctima de tràfic amb fins d'explotació sexual ha interposat una denúncia per aquesta situació.

També es realitza una anàlisi descriptiva de la víctimes de TFES valorant la incidència segons l'entorn de prostitució, i analitzant el col·lectiu d'acord amb alguns trets sociodemogràfics, variables sociofamiliars i la seva situació administrativa.

Finalment, cal destacar que, en l'anàlisi presentada en aquest document envers els serveis d'atenció a les violències masclistes, es realitza una triangulació metodològica que permet enriquir i interpretar la informació estadística amb major rigor. Per això s'analitza la informació quantitativa des d'una perspectiva qualitativa, recollint informació directa i valuosa de les avaluacions i la visió dels equips que hi intervenen.

Per altra banda, en aquesta Memòria també es detallen totes les actuacions de sensibilització i prevenció de les violències cap a les dones que l'Ajuntament de Palma ha duit a terme durant el 2022. S'hi especifiquen les subvencions i els projectes vinculats amb la prevenció, la protecció i l'erradicació de la violència masclista, així com la seva dotació econòmica. S'hi presenten les activitats de sensibilització i difusió de serveis que s'han realitzat en el marc de la campanya "Et feim costat" i les accions de la plataforma de difusió Palma Pacta contra les violències cap a les dones.

Les dades relatives a les accions educatives fan referència al curs escolar 2021-2022 del programa de Palma Educa. Totes les activitats es realitzaren de manera efectiva el 2022, entre els mesos de febrer i agost. S'hi inclouen dades sistematitzades sobre participants, nombre de tallers i centres d'impartició de les sessions.

Finalment, s'hi ressenyen altres actuacions vinculades a l'erradicació de la violència contra les dones i s'hi detallen les coordinacions institucionals que s'han duit a terme des de l'Ajuntament per a ajudar les víctimes i els supervivents de la violència masclista a Palma. Se n'aporta informació qualitativa i descriptiva.

1. SERVEIS D'ATENCIÓ A LA VIOLÈNCIA MASCLISTA

El nou marc normatiu que suposa la Llei 11/2016, de 28 de juliol, d'igualtat entre dones i homes, ha suposat canvis notables en els serveis municipals de violència contra les dones que s'han fet efectius aquest 2022. El pas del concepte de violència de gènere al de violència masclista ha augmentat les situacions de violència a atendre i ha incrementat i diversificat els perfils professionals, així com la ràtio de dotació, la qual cosa ha suposat una reestructuració i una ampliació important.

L'abril de 2022, el canvi del contracte de gestió del Servei d'Atenció Integral a la Violència de Gènere (SAIVG), servei d'atenció ambulatoria a dones, els seus infants, i a homes que volen tenir relacions lliures de violència, donà pas a un nou contracte amb una millora important de la dotació professional i l'ampliació de l'atenció cap a altres violències masclistes, que suposà la creació del Servei d'Atenció Integral a les Violències Masclistes (SAIVM).

Així mateix, el maig de 2022, el contracte de gestió del Servei d'Acolliment de Víctimes de Violència de Gènere (SAMVVG), també suposà un nou contracte de serveis (Servei d'Acolliment a Víctimes de Violència Masclista, SAMVVM), el qual, reorganitzat en dos lots d'atenció professional i de logística, millorà la dotació professional, augmentà el nombre de places disponibles i suposà la possibilitat d'ampliar els perfils de violències masclistes ateses. Això no obstant, a hores d'ara no s'ha pogut materialitzar aquesta ampliació de perfils per la saturació del servei, atès que, en iniciar la nova contracta, el nombre de víctimes de violència de gènere acollides al SAMVVM ja superava amb escreix el màxim previst diàriament.

Respecte de l'actuació de la Policia Local davant la violència contra la dona, cal apuntar que l'acord *Procedimientos operativos de colaboración y coordinación para la protección y seguimiento de las víctimas de violencia de género*, subscrit entre la Prefectura Superior de Policia de Illes Balears i la Policia Local de l'Ajuntament de Palma, ha implicat una col·laboració més estreta i una nova distribució de casos i tasques entre ambdues policies, que s'estableix en funció del nivell en la valoració inicial de risc de les víctimes. L'esmentat acord trasllada a Palma el procediment establert el 2006 entre el Ministeri d'Interior i la FEMP (Federació Espanyola de Municipis i Províncies).

Pel que fa a l'atenció a les persones en prostitució, que no solen accedir als recursos normalitzats, s'ha plantejat una major implicació municipal en aquest àmbit, atès que hi ha elements competencials que interpel·len l'Ajuntament a garantir l'exercici dels drets cívics i

socials, així com a incidir en la lluita contra el tràfic de persones amb finalitat d'explotació sexual, en un àmbit on el procés de digitalització dificulta l'atenció personal de les situacions de vulnerabilitat.

1.1. Servei d'Acolliment Municipal a Víctimes de Violència Masclista - SAMVVM

El SAMVVM és un servei social, residencial i temporal, per a dones majors de 18 anys o menors emancipades i per a les seves filles i fills o persones que en depenguin, que es troben en situació de violència masclista. Ateses les limitacions a què s'ha fet referència a l'inici d'aquest apartat, cal ressenyar que actualment sols s'hi dona acollida a la violència dins l'àmbit de la parella o l'exparella.

De titularitat municipal, el SAMVVM s'organitza en dos lots. El lot 1 referit a l'atenció professional; està gestionat per l'INTRESS mitjançant contractació externa de dos anys de durada, per un import d'1.160.811,72 €. El lot 2, referit a la logística de l'acolliment (instal·lacions, alimentació...), està gestionat per la Fundació Sant Joan de Deu mitjançant contractació externa, de dos anys de durada, per un import total de 864.260,00 €.

A més de les aportacions municipals, el servei està finançant parcialment amb fons transferits per la Secretaria d'Estat d'Igualtat i contra la Violència de Gènere del Ministeri d'Igualtat, en el marc del Pacte d'estat contra la violència de gènere.

Respecte de l'estructura i l'abast del servei, el 2022 s'ha disposat de 77 places, distribuïdes de la següent manera:

- 31 places al casal (16 habitacions).
- 49 places en habitatges de procés.
- 23 places en un servei residencial extern que es va concertar el 2020 arran de l'increment de la demanda per la pandèmia de la covid.

Places disponibles al SAMVVM 2022	
	Nre.
Total	103
Casal	31
Servei residencial extern	23
Habitatges de procés	49

Cal apuntar que, mitjançant un Conveni de col·laboració entre l'Institut Balear de la Dona i l'Ajuntament de Palma,¹ des de 2021 es disposa de 2 habitatges de procés més (7 places), que complementen l'oferta d'altres pisos municipals i pisos de la contracta. Aquests habitatges esdevenen un servei de pis pont, que implica comptar amb llars funcionals per a unitats de convivència que han assolit un cert grau d'autonomia.

Així mateix, el 2022 es varen mantenir les 23 places concertades anteriorment a serveis residencials privats per a poder donar resposta a l'increment mantingut de la demanda assistencial i la saturació del servei.

Finalment, cal destacar que, a més de l'acolliment d'urgència i per via ordinària a les víctimes de VM, el SAMVVM ofereix:

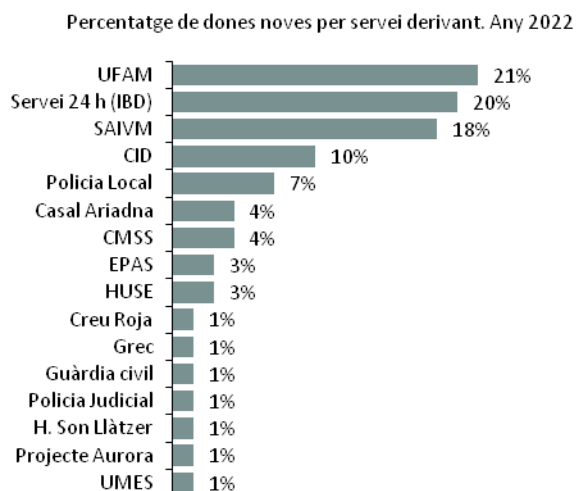
- Informació, orientació i assessorament sobre els recursos d'assistència i acollida.
- Promoció i inserció sociolaboral.
- Assistència i tractament psicològic individual i grupal.
- Suport a l'educació i el temps d'oci per a infants acollits, fills i filles de les víctimes.

1.1.1. Dades globals d'atenció i acolliment

En termes globals, el 2022 es varen atendre 227 demandes, el 38% de les quals esdevingueren altes al servei; és a dir, implicaren un procés d'acolliment i recuperació. Un 61% d'aquestes altes entraren d'urgència. Malgrat tot, de les demandes rebudes que varen ser valorades, 140 no es varen resoldre amb un acolliment per motius diversos, d'entre els quals destaquen no ajustar-se al perfil d'atenció, gairebé a la meitat dels casos, i el rebuig per part de la mateixa dona, amb un 28%.

En relació amb la procedència de les demandes, gairebé dues de cada deu es corresponen amb dones víctimes que entren per porta al servei, i el 59% restant són derivacions. Principalment, les derivacions provenen de: l'UFAM -Unitat d'Atenció a la Família i la Dona de la Policia Nacional-, el 21%; del Servei 24 h de l'IBDona, el 20%; del SAIVM -Servei d'Atenció Integral a la Violència Masclista de l'Ajuntament de Palma-, el 18%.

¹ A través d'aquest Conveni, l'IBDona aportà 50.000 € destinats a posar en funcionament els pisos. L'Ajuntament hi aporta la neteja i la dotació de mobiliari, electrodomèstics i parament bàsic, així com el seguiment tècnic.

En termes d'acolliment, durant 2022 varen estar als habitatges del SAMVVM un total de 207 persones, 115 dones i 92 nins i nines a càrrec. Poc més del 71%, 148 persones, hi entraren en acolliment en l'any de referència; la resta, eren usuàries que ja estaven acollides al Servei. De les 148 noves persones, 87 eren dones víctimes de violència masclista i, 61, els fills i filles d'aquestes.

Dades d'acolliment al SAMVVM. Any 2022		
	Total	Persones noves
Total de persones	207	148
Dones víctimes	115	87
Fills/filles	92	61

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del SAMVVM

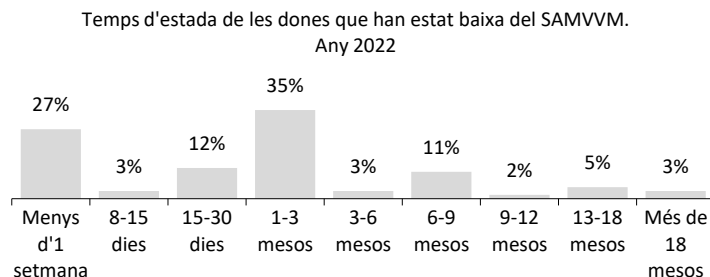
En total, es comptabilitzaren 26.968 pernотacions, que suposen una mitjana anual de 74,67 pernотacions diàries. El major nombre d'estades, el trobam als habitatges de procés, 11.560 en total, atès que és el tipus d'allotjament del SAMVVM amb més places (49). Al casal, amb 31 places, es comptabilitzaren un total de 8.922 pernотacions, i al servei residencial extern s'hi registraren 6.486 pernотacions.

Pernотacions al SAMVVM segons allotjament. Any 2022			
	Total per UC	Dones	Infants
Total	26.968	13.413	13.555
Casal	8.922	4.675	4.247
Habitatges de procés	11.560	5.640	5.920
Servei residencial extern	6.486	3.098	3.388

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del SAMVVM

L'estada mitjana de les víctimes al servei és de 113 dies, però s'hi observen importants diferències en funció de la situació familiar i de les responsabilitats d'aquestes. Així, les dones amb infants hi estan acollides el doble de temps (148 dies) que les dones soles (66 dies).

En termes generals, el 58% de les dones hi estan acollides més d'un mes i el 42% hi està menys temps. Les situacions més freqüents, amb aquest ordre d'incidència, són: estar-hi d'1 a 3 mesos, el 35%, i menys d'una setmana, el 27%. Tot i així, el grup de dones que hi va estar més de 12 mesos ha augmentat considerablement: ha passat de suposar l'1% de les víctimes el 2021 al 8% aquest 2022.

E 2022 la variació anual en el nombre de persones acollides ha estat d'un 10% més; s'ha passat d'acollir 188 persones el 2021 a 207. Així mateix, l'increment de les pernoctacions ha estat del 20%, de 22.386 a 26.968 estades. En conseqüència, també la mitjana de pernoctacions ha crescut de 61,33 a 74,67 (un 22%).

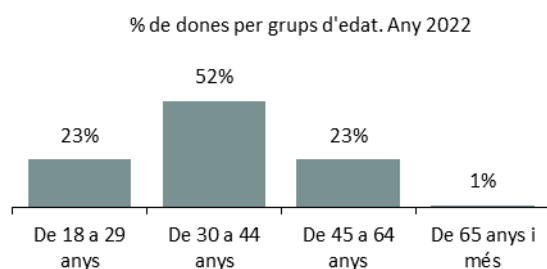
Aquests increments es mantenen constants des dels darrers anys. En fer una anàlisi comparativa de les dades d'atenció i acolliment de 2019 a 2022, s'observa una variació acumulada en el nombre de víctimes acollides d'un 62% més. Però la variació més acusada es dona en les pernoctacions registrades, les quals s'han incrementat un 152% en sols 4 anys, la qual cosa suposa que les víctimes necessiten molt més temps per a poder efectuar la seva sortida del servei. Aquest fet i les seves implicacions s'analitzen amb major detall en l'apartat d'avaluació.

Dades d'acolliment al SAMVVM. Comparativa 2019-2022						
	2019	2020	2021	2022	Var. anual	Var. acum
Víctimes acollides	128	164	188	207	10%	62%
Dones	66	83	98	115	17%	74%
Fills/filles	62	81	90	92	2%	48%
Víctimes ateses noves	95	140	129	148	15%	56%
Dones	49	71	73	87	19%	78%
Fills/filles	46	69	56	61	9%	33%
Pernoctacions	10.811	17.745	22.386	26.968	20%	149%
Mitjana	29,62	48,62	61,33	74,67	22%	152%

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del SAMVVM

1.1.2. Perfil de les víctimes del SAMVVM

No existeix un perfil únic de víctima de violència masclista més enllà de ser dona. Malgrat tot, les dades disponibles envers les dones víctimes que han estat ateses aquest 2022 mostren algunes pautes. Majoritàriament, les dones tenen menys de 45 anys; un 23% té entre 18 i 29 anys, i amb el mateix percentatge d'incidència trobam el grup d'entre 45 i 64 anys. En comparar les dades amb el 2021 s'observa que ha augmentat sensiblement la incidència de dones acollides que tenen més de 45 anys i menys de 29 anys.

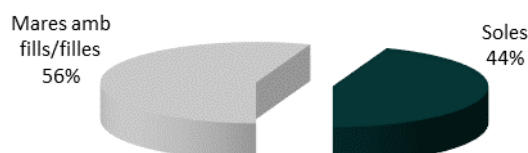

Respecte del perfil familiar, el 56% de les dones acollides té algun fill i/o filla a càrrec i el 44% són dones soles. De les que tenen infants, el 45% té només un fill o filla; el 23%, en té tres i, el 20%, dos.

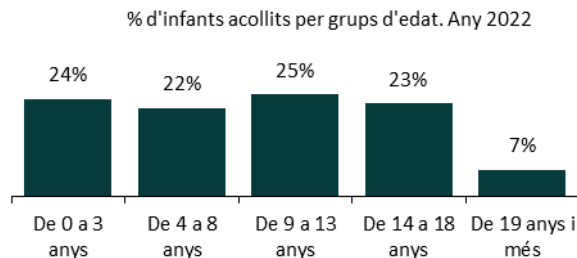
Dones víctimes de violència de gènere acollides al SAMVVM segons unitat de convivència. Any 2022	
	Total
Total	115
Dones soles	51
Dones amb fills/filles	64
1 infant	29
2 infants	13
3 infants	15
4 infants	5
5 o més infants	2

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del SAMVVM.

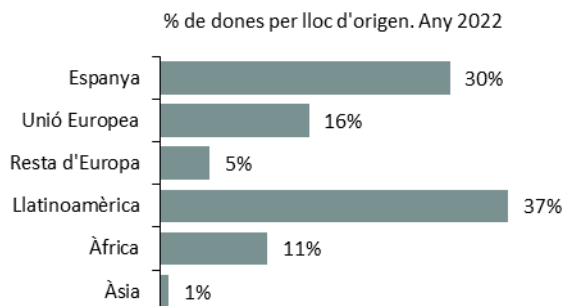
% de dones per tipus d'unitat de convivència. Any 2022

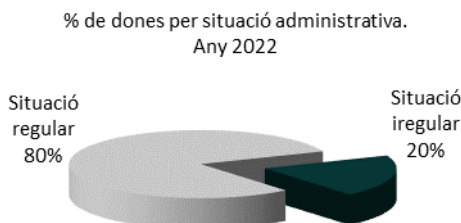
Del perfil dels **infants acollits** cal destacar que, majoritàriament, aquests tenen menys de 14 anys. Per grups d'edat s'observen les següents proporcions: un de cada quatre té entre 9 i 13 anys, el 24% és menor de 3 anys, i un 23% té una edat compresa entre els 14 i els 18 anys.

Una part important de les dones acollides al SAMVVM, el 70%, ha nascut a l'estranger i, el 30% restant, és espanyola. En relació amb l'any anterior ha augmentat sensiblement, en 1 punt, el percentatge d'estrangeres. El grup més nombrós de les estrangeres, el formen les llatinoamericanes, que representen el 37% del total. Les dones procedents d'Àfrica suposen l'11% de les ateses i, les europees, el 21% (16% de l'Europa comunitària, i 5% de la no comunitària).

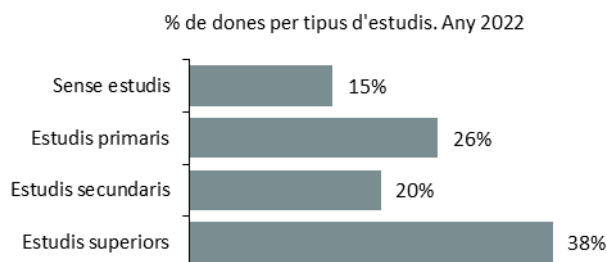

Dues de cada deu dones acollides es troba en una situació d'irregularitat administrativa, amb les dificultats que això implica per a la seva recuperació i inserció sociolaboral normalitzada.

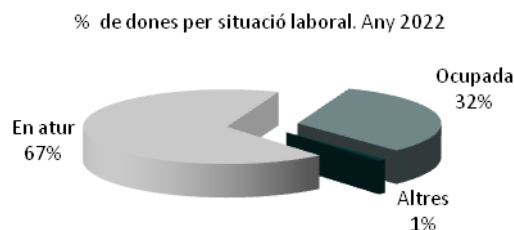

No s'observa cap perfil definit en relació amb el nivell d'estudis. Malgrat tot, la informació de què es disposa sobre la incidència dels diferents graus educatius mostra que majoritàriament

les dones tenen estudis formals i sols un 15% no en té. Un 20% té estudis secundaris i, el 38%, superiors.

El 2022, el 67% de les dones acollides estava en situació de desocupació i només el 32% treballava quan va entrar al Servei. Tot i que la proporció de dones desocupades s'ha reduït en 10 punts percentuals en un any, es dona una predominança de situacions econòmiques precàries que incideixen en els processos de recuperació i sortida del servei, ja que el 64% de les dones no rep cap ingrés i de les que sí en reben, gairebé 6 de cada 10 no disposa d'ingressos que superin els 700 euros mensuals.

Dones que accedeixen al SAMVVM per nivell d'ingressos (euros). Any 2022		
	Xifres absolutes	Percentatge
Total	115	100%
Sense ingressos	74	64%
Amb ingressos	41	36%
1 a 350	6	15%
351 a 700	19	46%
701 a 1.000	9	22%
1.001 a 1.300	7	17%
Més de 1.300	0	0%

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del SAMVVM

Quant a la procedència dels ingressos, principalment, les que en tenen, és en concepte de salari per una feina; en el 71% dels casos, són fruit d'una activitat laboral que es desenvolupa en l'economia formal, i la resta en l'economia submergida. El 5% de les dones rep una pensió d'invalidesa i, en el mateix percentatge, una prestació per desocupació. La pensió de jubilació i la beca d'inserció són tipologies que afecten una única persona en cada cas.

Dones víctimes que accedeixen al SAMVVM per procedència dels ingressos. Any 2022	
	Total
Total	115
Amb ingressos	41
Salari d'activitat laboral formal	25
Salari d'economia submergida	10
Pensió d'invalidesa	2
Prestació d'atur	2
Pensió de jubilació	1
Beca d'inserció	1
Sense ingressos	74

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del SAMVVM.

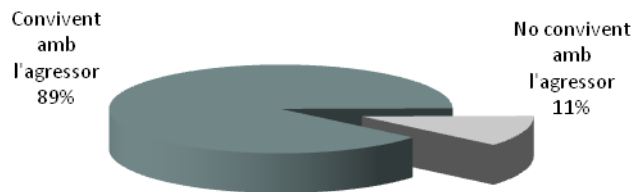
La falta d'habitatge propi és una circumstància que incideix particularment en les situacions de violència suportades. La majoria de les dones víctimes, el 65%, quan accedí al servei, vivia en un habitatge de lloguer a nom del seu agressor. En el 14% dels casos la dona residia en un habitatge del qual era titular, fonamentalment en aquest cas una habitació llogada. Cal destacar que el 6% de les dones acollides vivia en un infrahabitatge o habitatge ocupat, i el 5% venia d'altres serveis d'acollida.

Dones víctimes que accedeixen al SAMVVM per situació d'habitatge abans de l'acolliment. Any 2022	
	Total
Total	115
A nom de la dona	16
Propietat	1
Lloguer	4
Habitació llogada	11
A nom de l'agressor	74
Propietat	9
Lloguer	65
A nom dels dos	12
Propietat	2
Lloguer	10
Altres propietaris	12
Infrahabitatge, habitatge ocupat	7
Serveis d'acollida VM	3
Serveis d'acollida exclusió	2
Desconegut	1

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del SAMVVM.

Pel que fa a la situació de convivència amb l'agressor, la majoria de dones, quan entrà al servei, convivia amb el seu maltractador (89%). D'aquest grup, el 59% vivia amb el seu agressor i els seus fills i/o filles, i el 41% només amb l'agressor. L'11% de les dones no convivia amb el seu agressor, principalment perquè la dona acollida vivia tota sola o amb els seus fills o filles.

% de dones segons convivència amb l'agressor. Any 2022

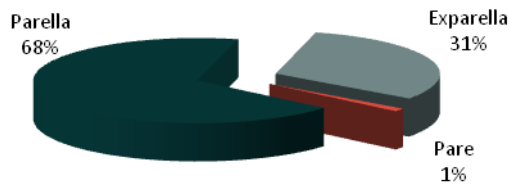
Dones víctimes que accedeixen al SAMVVM per tipus de convivència amb l'agressor. Any 2022

	Total
Total	115
Convivent amb l'agressor	102
Només amb l'agressor	42
Amb l'agressor i fills/filles	60
No convivent amb l'agressor	13
Amb fills/es	4
Sola	6
Amb familiars	2
Amb amistats	1

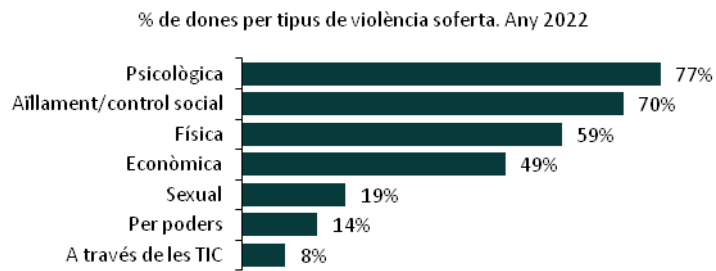
Font: elaboració pròpia a partir de les dades del SAMVVM.

En dos de cada tres casos l'agressor era la parella actual de la dona, i en un 31% l'exparella.

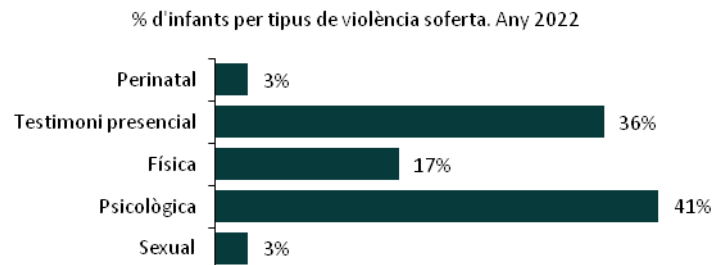
% de dones per vincle amb amb l'agressor. Any 2022

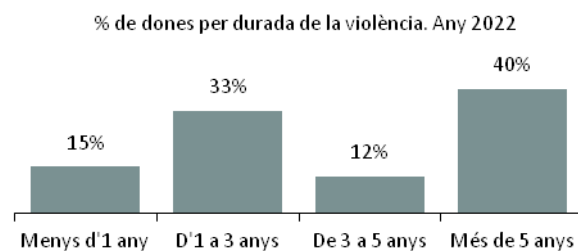
Totes les dones acollides eren víctimes de violència per part de la seva parella o exparella. Respecte del tipus de violència, la gran majoria, el 77%, va patir violència psicològica, i el 59% física. Així mateix, el 70% va sofrir aïllament i control social per part del seu agressor. La violència econòmica va afectar gairebé la meitat de les dones, i la violència sexual el 19%.

Els i les filles de les dones acollides estan exposades, en una o altra mesura, a la violència de gènere que pateixen les seves mares. D'acord amb les dades disponibles, el 41% dels infants acollits va sofrir violència psicològica; el 36% presencià testimonialment la violència infligida a les seves mares, i el 17% patí violència física. Un 3% d'infants ha patit abusos sexuals.

Respecte de la durada de la violència, el 85% de les dones acollides pateix violència de gènere des de fa més d'un any, i cal ressenyar que quatre de cada deu fa més de 5 anys que n'és víctima, d'aquest tipus de violència.

En el 66% dels casos la dona havia interposat una denúncia contra el seu agressor quan fou acollida en el SAMVVM; en el 33%, no.

% de dones per si han interposat denúncia. Any 2022

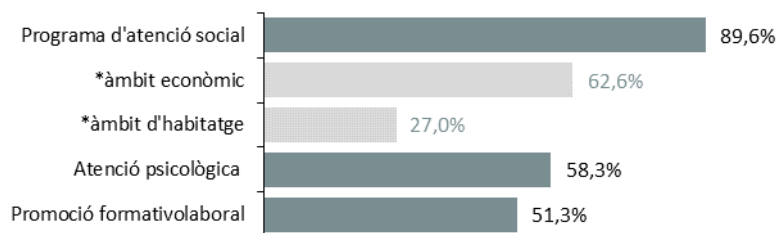
De les 76 dones acollides que interposaren denúncies per violència de gènere, el 85% dels casos va ser per iniciativa de la mateixa víctima; el 12% per intervenció policial, i només en el 2% dels casos fou una tercera persona qui en va prendre la iniciativa.

El 54% de les que interposaren denúncia (41 dones de 76), comptà amb mesures de protecció judicial, en més de la meitat dels casos, 21 en xifres absolutes, ordres de protecció. Així mateix, d'entre les mesures de protecció establertes, 8 dones comptaven amb una protecció cap als seus fills i filles. Per últim, s'ha de ressenyar que en el cas de les dones que havien finalitzat el seu procés judicial, quatre d'aquestes ho feren amb resolució condemnatòria, i una d'absolutòria.

1.1.3. Intervencions: resultats dels programes

En relació amb les intervencions, l'impacte i els resultats, cal destacar que la majoria de les dones acollides ha participat en algun dels diferents programes que s'ofereixen des del SAMVVM. El 89,6%, al Programa d'atenció social; concretament el 62,6% va rebre atenció en l'àmbit econòmic i el 27% en termes d'habitatge. Poc més de la meitat, el 51,3%, participà en el Programa formativolaboral, i el 58,3% va ser atesa en el Programa d'atenció psicològica.

% de dones segons tipus de programa en el qual participa. Any 2022

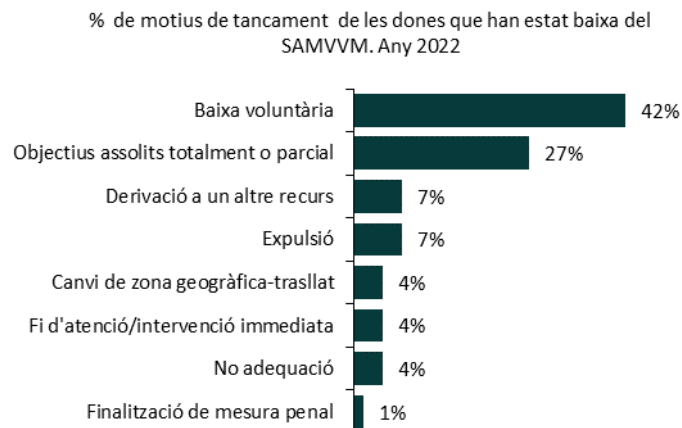
Des de l'equip de psicologia, s'han elaborat 80 plans de seguretat amb les dones, amb una estada superior a un mes al servei. S'han realitzat 487 sessions individuals, on s'ha treballat la violència de gènere (91%), l'autoestima (77%) i l'autocura (94%). Així mateix, com a complement de l'atenció individual s'han desenvolupat 17 intervencions grupals amb un total

de 90 participants. Les sessions realitzades han estat orientades a la psicoeducació i a aspectes vinculats a la situació de violència que s'ha patit.

Per altra banda, hi cal afegir que des del SAMVVM s'han tramitat 38 altes al Fitxer DVR de l'112,² un recurs perquè les dones que es troben en situació o risc de violència de gènere puguin ser fàcilment geolocalitzades i rebre una resposta més ràpida i eficaç davant possibles episodis de violència.

En acabar 2022, i gràcies als programes i les intervencions del servei, de les 115 dones acollides poc més del 57%, 66 dones, aconseguiren finalitzar el seu procés i iniciar una vida autònoma i independent fora del servei. Considerant la seva situació familiar, s'observa que les que no tenen fills/filles mostraren majors proporcions de sortida, ja que el 61% d'aquestes finalitzaren el seu procés en l'any de referència, i en el cas de les que tenen fills només el 50%.

Si aprofundim en la finalització dels processos, s'observa que els dos principals motius de tancament han estat la baixa voluntària, circumstància que es dona en el 42% dels casos, i l'assoliment dels objectius marcats totalment o parcial, en el 27%. També cal mencionar que el nombre de dones que en finalitzar han estat derivades a un altre recurs i de les que han estat expulsades ha suposat un 7% del total en cada cas.

Pel que fa a l'anàlisi del perfil de sortida, les dades mostren que el 67% de les dones que finalitzaren la seva estada al servei disposava d'algun tipus d'ingrés (el doble que a l'entrada) i el 41% tenia feina (xifra superior en 10 punts percentuals a la que presenten les dones en accedir-hi).

² El Fitxer DVR és un projecte que sorgeix de la col·laboració entre diferents administracions i serveis. Els organismes que hi participen són: GEIBSAU (SEIB 112), l'Institut Balear de la Dona i l'Ajuntament de Palma. Les dones incloses en el Fitxer poden contactar amb el 112 des del telèfon fix i ser localitzades a l'adreça facilitada o, si es comuniquen per mòbil, descarregar un aplicatiu per a ser geolocalitzades en el moment de la comunicació amb l'112.

Ara bé, una de les principals dificultats que troben les dones víctimes a l'hora de finalitzar el seu procés de recuperació i empoderament és l'accés a un habitatge. Una part important s'ha vist obligada a dur a terme estratègies adaptatives per a afrontar els obstacles. Així, gairebé el 26% de les que en sortiren ho va fer per a viure amb un familiar, un 20% ha hagut de compartir habitatge amb altres persones, i un 9% ha acabat derivat a un altre recurs d'acollida. Cal ressenyar que un 12% de les víctimes acollides tornà a conviure amb el seu agressor i que només 8 de 66 dones ha aconseguit llogar tota sola un habitatge per a viure independentment.

1.1.4. Avaluació

Tal com es reflecteix a les dades globals d'atenció, l'any ha vingut marcat per un increment constant de les demandes d'acolliment així com de les persones acollides. Això ha implicat un sobre esforç de l'equip professional, que ha hagut de prioritzar les valoracions d'entrada i la intervenció individual amb les persones acollides, sobre altres intervencions grupals i comunitàries.

La mitjana de temps d'estada al Servei també s'ha vist allargada. Les dificultats en l'accés a l'habitatge, juntament amb la precarietat laboral i la manca de feina, han dificultat la sortida de les dones acollides, dilatant i afectant el seu procés de recuperació personal. Aquestes circumstàncies han suposat, alhora, que el SAMVVM hagi estat al màxim de la seva capacitat. S'ha superat la previsió que preveien els nous plecs de 75 places i s'ha arribat a les 91 pernoctacions diàries, gràcies als recursos d'allotjament externs no inclosos al contracte.

Tot i els obstacles i les limitacions, s'han complert, amb solvència i amb un enorme esforç per part de l'equip, els compromisos d'atenció establerts en el Pla de qualitat de la Carta de serveis municipals contra la violència domèstica i de gènere de l'Ajuntament de Palma (norma UNE 93200:2008). Pel que fa a l'atenció en situació d'emergència, en el 100% dels casos l'acolliment s'ha realitzat el mateix dia, i en els casos sense emergència en un termini màxim de 72 hores, tal com estableix la Carta de compromisos.

Respecte del nivell de satisfacció de les dones acollides, les valoracions recollides en relació amb l'atenció durant l'estada al SAMVVM se situen de mitjana en un 9,74 sobre 10. Per altra banda, quant a la millora de la situació i la sortida del centre, els resultats són també molt positius i el grau de satisfacció se situa en un 9,3 sobre 10 de mitjana.

1.2. Servei d'Atenció Integral a la Violència Masclista - SAIVM

El SAIVM és un servei que fa atenció social ambulatoria integral a dones i infants afectats per la violència masclista, així com als homes que volen tenir relacions lliures de violència masclista.

De titularitat municipal, està ubicat al Centre Flassaders i altres locals, i és gestionat per la Fundació IRES mitjançant contractació externa de dos anys de durada, per un import d'1.615.968,00 €.

Imatge 1: Centre Flassaders, espai on s'ubica el SAIVM.

El Servei ha anat evolucionant atenent, entre d'altres qüestions, les esmentades implicacions de la Llei 11/2016, d'igualtat de dones i homes. Així, el 2022, fent-se efectiva l'adjudicació del nou contracte per a ampliar l'atenció de la violència en la parella a les diferents violències masclistes fora d'aquesta (violències sexuals, digitals, de l'àmbit familiar, etc.), s'amplien els recursos econòmics i humans, duplicant-se l'equip i estenent la varietat de perfils professionals que hi intervenen.

El Servei compta amb tres programes: el Programa d'atenció a dones afectades per la violència masclista, el Programa d'atenció a fills i filles de dones que han patit violència masclista en l'àmbit familiar, i el Programa d'atenció a homes que volen assolir relacions lliures de violència.

El **Programa d'atenció a dones** està adreçat a dones, joves i adolescents de Palma majors de 14 anys en situació de violència en l'àmbit de la parella o l'exparella i majors de 16 anys, en altres violències masclistes (violències sexuals, violències digitals, violència en l'àmbit familiar, mutilació genital femenina, matrimonis forçats...). Té per objecte prestar atenció social, psicològica i jurídica per a poder superar la violència viscuda. Ofereix:

- Informació, orientació i assessorament a víctimes de violència masclista, a persones de l'entorn pròxim (familiars, amistats) i als professionals que les atenen en temes de violència de gènere.
- Acompanyament personalitzat a les víctimes en les gestions vinculades a la seva situació i al seu seguiment.
- Atenció social mitjançant la realització d'itineraris personalitzats que facilitin la superació de la violència viscuda.
- Assistència psicològica per a treballar la presa de consciència de la problemàtica i els aspectes relacionats amb el procés de superació de la violència viscuda i la recuperació de l'autonomia.
- Assessorament legal i processal.
- Treballar la seguretat amb les dones mitjançant les valoracions de risc i els plans de seguretat de les dones víctimes que no ho tinguin fet per part de les forces de seguretat i la tramitació de dispositius de seguretat.
- Coordinació amb altres professionals i serveis que interactuen en el cas.

El **Programa d'atenció a fills i filles**, dirigit a infants de 4 a 17 anys de Palma, ofereix atenció psicoeducativa als fills i filles de dones que han patit violència masclista en l'àmbit familiar. L'objectiu principal és afavorir la incorporació de models de relació social basats en la no-violència i la igualtat, evitant la reproducció de la violència masclista.

Ofereix:

- Informació, orientació i assessorament.
- Itineraris individuals d'intervenció psicoeducativa amb els menors i les seves mares/tutores.
- Intervencions psicoeducatives amb grups de menors i les seves mares/tutores.

Finalment, el **Programa d'atenció a homes** ofereix atenció psicosocial a homes residents al municipi de Palma majors de 16 anys, que exerceixen o han exercit violència masclista contra les seves parelles o exparelles i/o violència sexual, i volen deixar de fer-ho. Per a accedir-hi han de voler canviar aquesta situació responsabilitzant-se dels seus actes i de les seves conseqüències, i fer una revisió dels seus episodis violents i de les vivències, així com de les seves idees i les seves creences.

Des del programa s'ofereix:

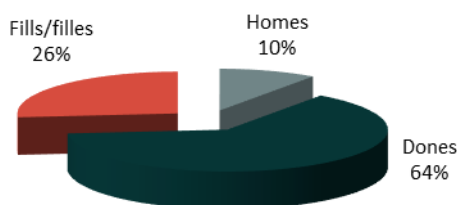
- Informació, orientació i assessorament.
- Intervenció psicosocial individuals.
- Intervenció psicosocial grupals.

1.2.1. Dades globals d'atenció

D'acord amb les dades globals de l'atenció realitzada durant el 2022, des del SAIVM es va intervenir en **1.106 expedients**, distribuïts de la següent manera:

- Programa d'atenció a dones afectades per la violència masclista: 64% dels expedients (779).
- Programa d'atenció a fills i filles de dones que han patit violència masclista en l'àmbit familiar: 26% dels expedients (324).
- Programa d'atenció a homes que volen assolir relacions lliures de violència masclista: 10% dels expedients (121).

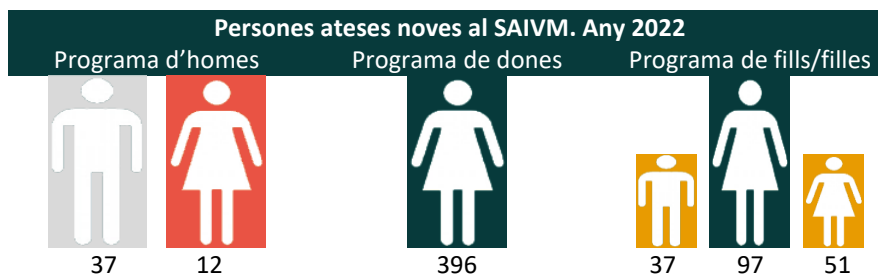
% d'expedients nous per programa. Any 2022

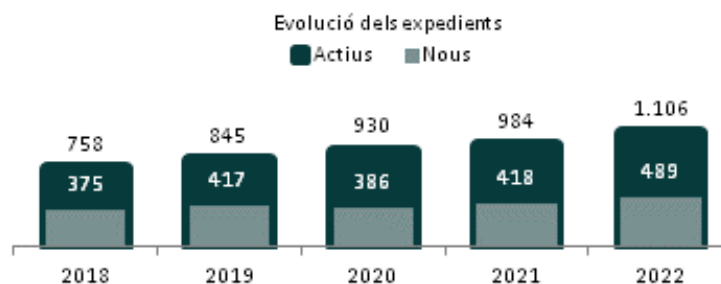
Analitzant en detall les dades generals de 2022, s'observa que una part important dels expedients, el 58%, hi continuen de l'any anterior (638 en nombres absoluts), atès que la complexitat de la violència masclista fa que un any natural pugui ser insuficient per a abordar totes les problemàtiques i tots els processos. En el 40% restant, es tracta d'expedients que s'han obert l'any en curs, 440 per primera vegada i 49 de reoberts (persones que havien estat ateses amb anterioritat).

Aquestes proporcions presenten diferències segons el programa. En el programa de fills i filles i en el d'homes les proporcions de casos que hi continuen són superiors a les del conjunt i representen el 69% dels expedients atesos. En el programa de dones aquests casos representen gairebé la meitat dels expedients actius (49%).

Expedients al SAIVM. Any 2022				
	Total	Programes		
		Homes	Dones	Fills/filles
Expedients actius	1.106	121	779	324
Expedients que s'inicien	489	37	396	98
Expedients nous	440	36	356	90
Expedients reoberts	49	1	40	8
Expedients que hi continuen	638	84	383	226

Fent-ne una anàlisi comparativa i temporal s'observa un increment sostingut i progressiu del nombre d'expedients actius i del de casos que s'inicien (nous), amb l'excepció de 2020, en què es va donar una lleugera regressió de casos nous. En termes globals, el percentatge de creixement interanual s'ha duplicat en el darrer any i el nombre d'expedients en els quals s'ha intervingut ha passat d'augmentar un 8% de 2020 a 2021, a un 17% de 2021 a 2022.

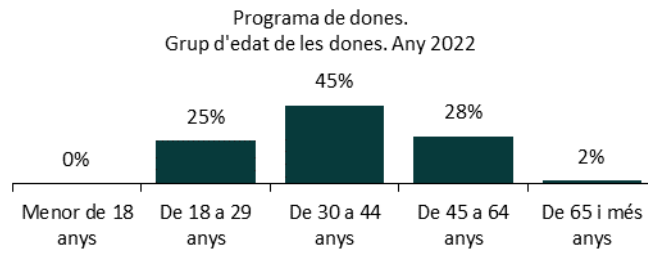

1.2.2. Perfil de les persones ateses al SAIVM

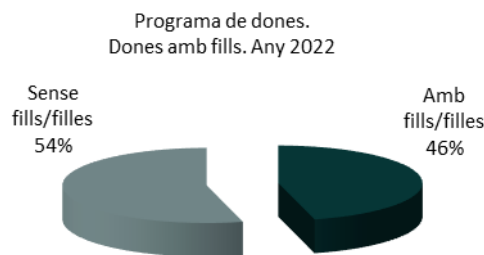
Dones víctimes de violència masclista

El 2022, el 80% de les dones víctimes de violència masclista ateses al Programa de dones venia derivat d'altres serveis, organismes o entitats, i el 20% hi accedí de manera directa per iniciativa pròpia. Principalment, les derivacions provenen dels Centres Municipals de Serveis Socials (CMSS) i del Centre d'Informació de la Dona (CID).

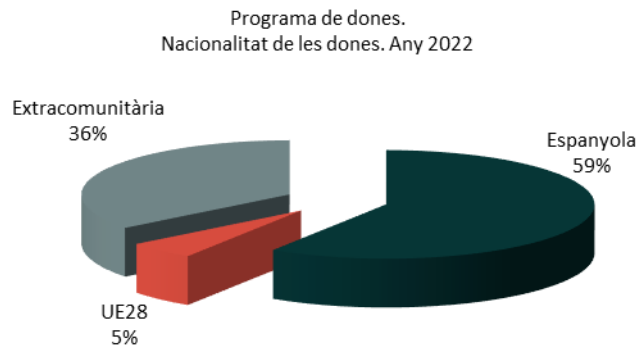
Respecte del perfil de les víctimes ateses, la mitjana d'edat ha estat de 38,6 anys, un més que l'any anterior, en què fou de 37,5 anys. La franja d'edat majoritària és la de 30 a 44 anys, amb el 45% de les dones. Hi destaca també la proporció de dones de 45 a 64 anys, amb el 28% d'incidència, i la de 18 a 29 anys, amb el 25%. Les víctimes majors de 65 anys només representen el 2%, i les menors d'edat que es varen atendre varen ser dues.

El 54% de les dones ateses no tenia fills i el 46% restant sí.

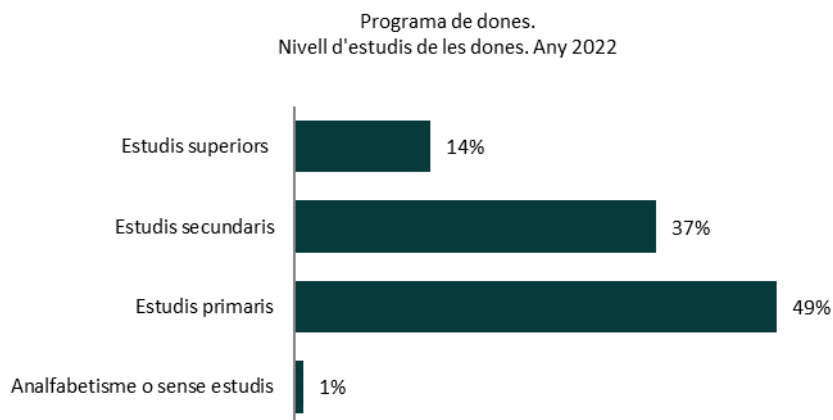

En relació amb la nacionalitat, el 59% de les dones són espanyoles i el 41% estrangeres (36% d'extracomunitàries i 5% de la Unió Europea 28). Les proporcions han variat respecte de les de l'any passat, i s'observa un increment en la incidència de víctimes estrangeres principalment extracomunitàries, que ha augmentat 18 punts percentuals en detriment de les espanyoles. Així mateix, el 10% de les víctimes estrangeres es trobava en situació administrativa irregular.

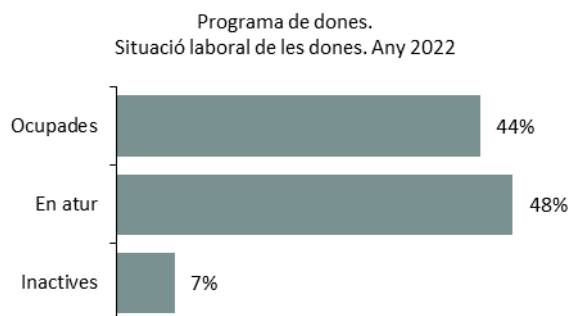

Si analitzam en detall l'origen de les dones ateses, observam que una part de les nacionalitzades com a espanyoles va néixer a l'estranger. Així, si atenem les dades recollides segons el lloc de naixement el percentatge d'espanyoles es redueix en 18 punts i passa a ser del 41%.

Pel que fa al nivell educatiu, gairebé la meitat de les dones té estudis primaris; el 37%, estudis secundaris, i un 14% estudis superiors.

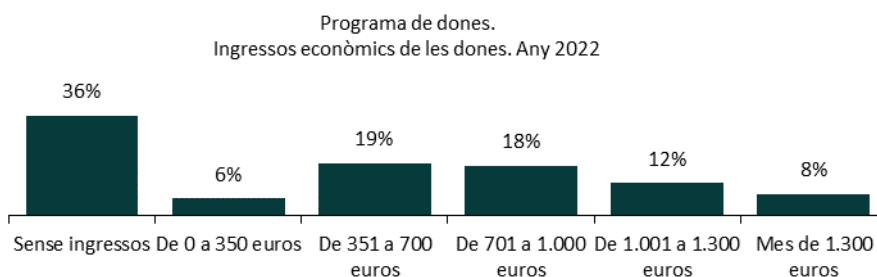

En relació amb la situació laboral de les dones sols el 44% es trobava ocupada, majoritàriament per compte aliè. I gairebé sis de cada deu no tenia cap activitat laboral, bé per trobar-se a l'atur (el 48%) o per ser inactives (el 7%).

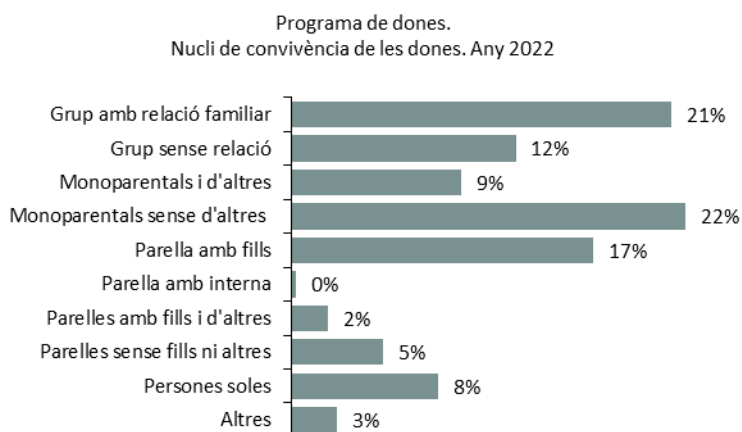

Quant a la situació econòmica de les dones, i en coherència amb el perfil laboral d'aquestes, una proporció destacable, el 36%, no disposa de cap tipus d'ingrés, i gairebé una de cada quatre té ingressos que no superen els 700 € mensuals. Les dades ens diuen que el 79% de les dones o no té ingressos o, si en té, aquests són inferiors al salari mínim interprofessional (SMS), fixat el 2022 en 1.000 € bruts al mes.

En comparar aquestes xifres amb les dades de l'any anterior, s'observa que ha disminuït un 18% la proporció de dones que no rep cap ingrés mensual. Tot i aquesta millora, el percentatge de víctimes sense ingressos o amb ingressos inferiors a l'SMI continua essent molt elevat.

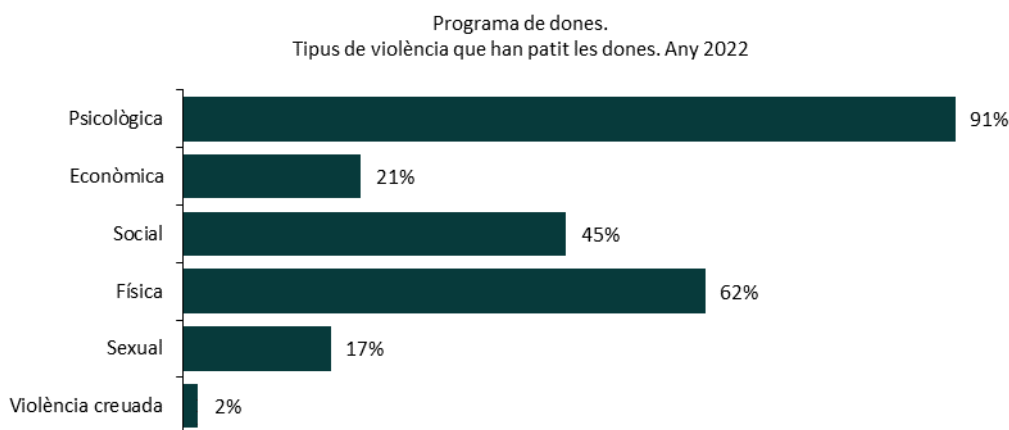
En relació amb el tipus d'unitat de convivència en què es troben les dones ateses, s'observa que les categories més freqüents són: en el 22%, la unitat monoparental, és a dir, una llar constituïda per una dona i els seus fills/filles; amb el 21% d'incidència, el "grup amb relació familiar", és a dir, un nucli format per la dona i una o diverses persones amb les quals té una relació familiar; amb el 17% de representació, la formada per la dona, la seva parella i els/les fills/filles (parella amb fills).

Respecte de la violència que pateixen les dones, cal apuntar que el 2022 el 96,7% de les ateses eren víctimes de violència per part de la parella o l'exparella i, el 3,3%, víctimes d'altres tipus de violències masclistes. D'aquest darrer grup, és important ressenyar que en el 70% dels casos la violència patida era de tipus sexual; és a dir, havien estat víctimes d'actes de naturalesa sexual no consentits o que condicionaren el lliure desenvolupament de la seva llibertat sexual, i el 30% eren víctimes de violència familiar. Les víctimes de violències masclistes no circumscrites en l'àmbit de la parella o l'exparella són gairebé 12 anys més joves que el conjunt de dones ateses i presenten una edat mitjana de 26,7 anys.

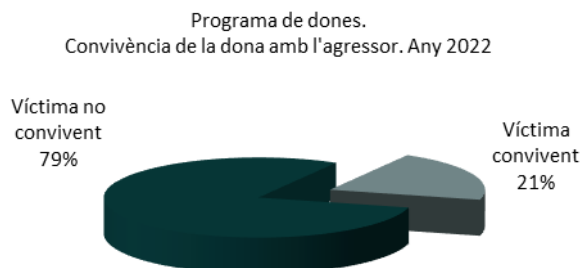
En el cas de les dones ateses víctimes de violència per part de la parella o l'exparella, s'identifiquen diferents formes de maltractament, ja que aquest no ha tingut una forma única i és habitual que es combinin en una mateixa víctima dos o més tipus de les que es categoritzen: física, psicològica, sexual, social i/o econòmica.

Analitzant-ho en detall, s'observa que el 91% de les dones va ser víctima de violència psicològica i/o emocional, patint aïllament, control, culpabilització, humiliacions, insults, amenaces, etc., per part de la seva parella o exparella. Tot i que la violència física és la més visible, se situa en el segon lloc i va afectar el 62%. En tercer lloc es troba la violència social, en què l'agressor limita els contactes socials i familiars de la víctima i l'aïlla del seu entorn, la qual es donà en el 45% dels casos. I en quart i cinquè lloc es produeixen la violència econòmica i la sexual, que han patit el 21% i el 17%, respectivament. Així mateix, un 8% afirmà que el seu agressor va usar els seus fills com a instrument de manipulació i maltractament (instrumentalització dels fills/filles) i un 7% va experimentar diverses dificultats en els processos de separació.

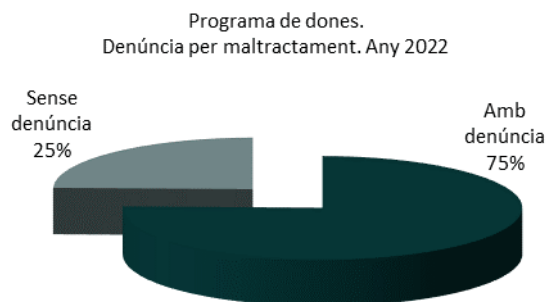

En comparació amb les dades de l'any anterior s'evidencia un augment de la violència de gènere de tipus social (7 punts més), econòmica (4 punts més) i sexual (3 punts més).

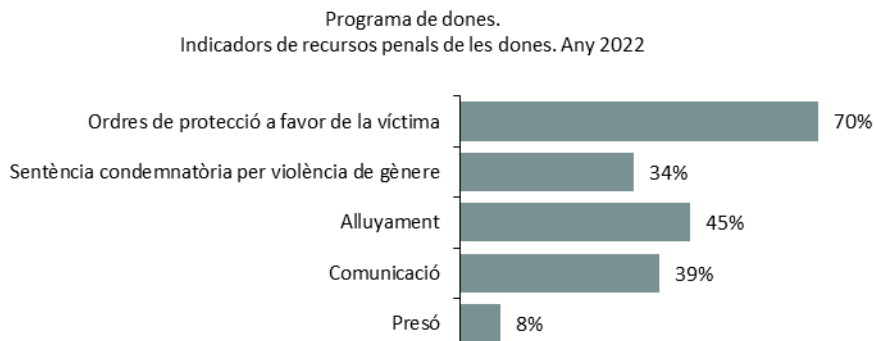
D'altra banda, i en relació amb la situació vivencial de les dones ateses en iniciar el seu procés al SAIVM, cal ressenyar que, majoritàriament, el 79% no convivia amb el seu agressor. Ara bé, sí que ho feia el 21% de les ateses, circumstància que afecta i dificulta la capacitat de recuperar-se'n, ja que la convivència amb l'agressor genera un ambient de constant tensió, por, control i baixa autoestima, que suposa una sobreexposició de la dona víctima.

Respecte dels recursos legals, el 75% havia interposat alguna denúncia policial per violència de gènere, en el 22% d'aquests casos hi constaven dues o més denúncies i en el 25% dels casos comptaven amb el suport d'un policia tutor. Malgrat tot, cal ressenyar que una de cada quatre dones no havia interposat cap denúncia per violència masclista, encara que n'era víctima.

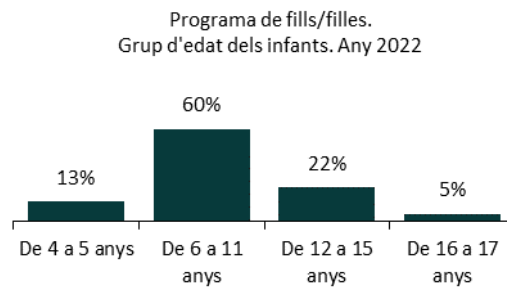

Pel que fa als recursos penals, principalment, en el 70% dels casos, les víctimes tenien establerta una ordre de protecció al seu favor. El 45% de les dones contava, en ser atesa, amb una ordre d'allunyament i, el 39%, amb una prohibició de comunicació. Les sentències condemnatòries per violència de gènere varen implicar el 34% de les víctimes i les dones que tenien el seu agressor a la presó representaren el 8% del total.

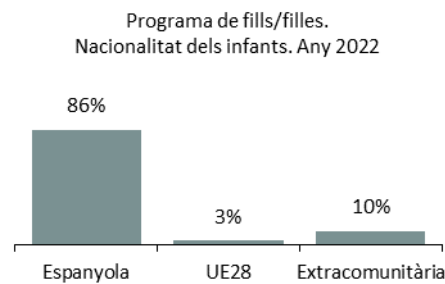

Fills i filles de dones víctimes de VG

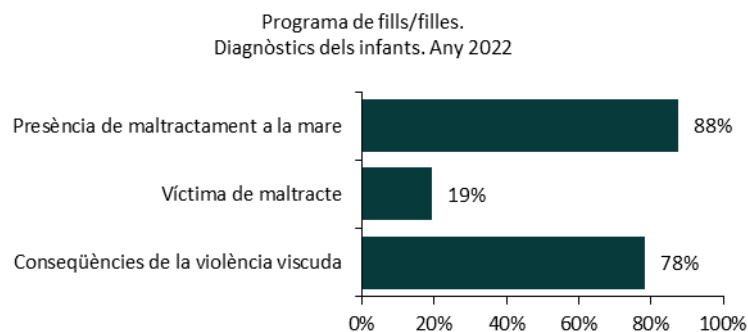
Els **infants** atesos al Programa de fills i filles presenten certes característiques pel que fa al seu perfil sociodemogràfic. 6 de cada 10 té entre 6 i 11 anys; un 22%, entre 12 i 15 anys; el 13%, de 4 a 5 anys, i un 5% té entre 16 i 17 anys.

Majoritàriament, el 86% dels casos atesos té nacionalitat espanyola i, el 13%, estrangera. Principalment els infants estrangers són extracomunitaris (el 10% del total d'atesos) i en menor proporció de la Unió Europea dels 28 (el 3%).

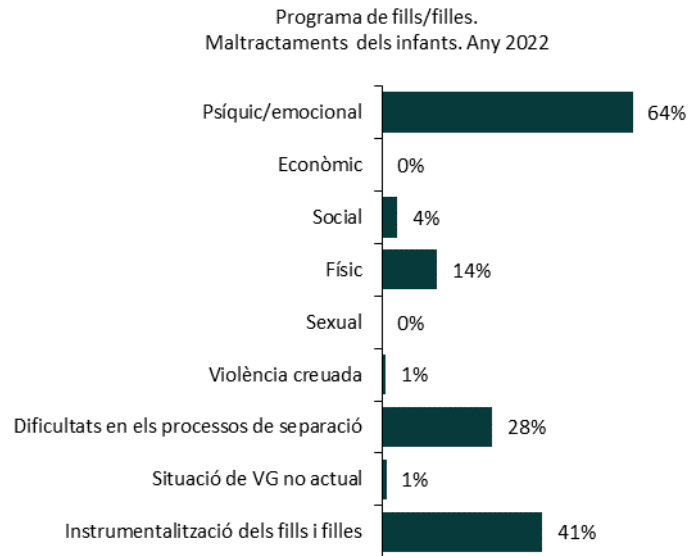

Pel que fa als diagnòstics que es determinen amb els infants, el 88% ha presenciat com maltractaven sa mare, el 19% ha estat víctima directa de violència i el 78% presenta conseqüències psicosocials per la violència viscuda.

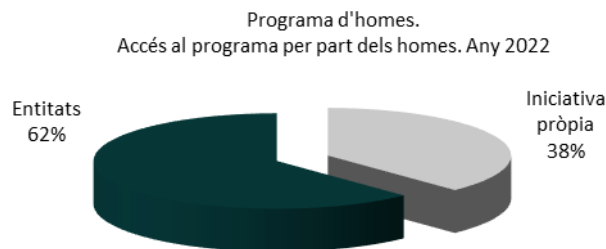
D'entre els casos en què els infants han estat víctimes d'algun tipus de maltractament, destaca la proporció dels que han patit maltractament emocional o psíquic, el 64%. Així mateix, 4 de cada 10 casos han estat objecte d'una instrumentalització per part dels pares, i un 24% ha patit

les conseqüències de les dificultats viscudes per sa mare en el procés de separació. Cal ressenyar també que el 14% dels infants ha estat víctima de maltractament físic.

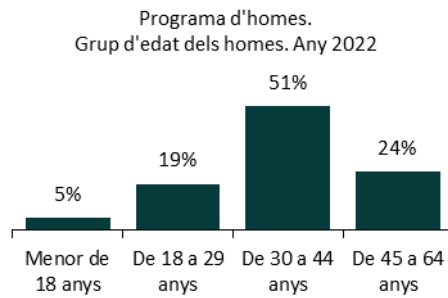

Homes que exerceixen violència masclista

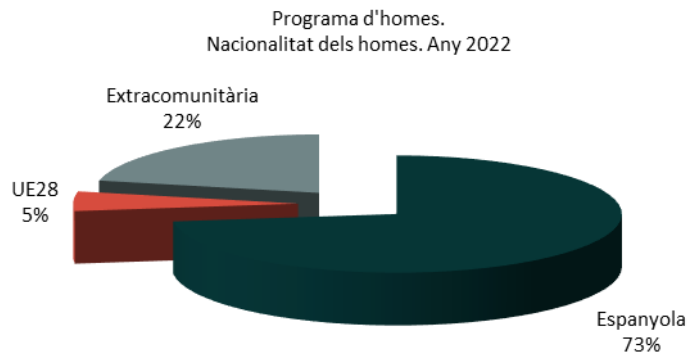
Una part important dels homes que participen en el programa, el 62%, arriba al servei a través d'una derivació, destacant les del Centre d'Inserció Social (CIS) i del Servei d'Atenció Social als Jutjats, o instats per una tercera persona, fonamentalment familiars. En el 38% dels casos hi venen per iniciativa pròpia.

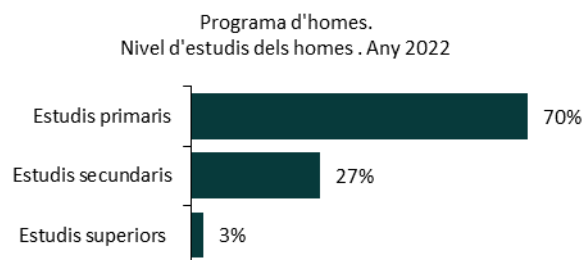
El 2022, tres de cada quatre homes atesos tenia més de 30 anys; el grup d'edat més nombrós el de 30 a 44 anys, que representà la meitat dels casos. Els homes d'entre 45 a 64 anys varen suposar el 24% dels atesos i, els de 18 a 29 anys, el 19%. Tot i que no destaca quantitativament, cal esmentar que el 5% eren menors de 18 anys, indicatiu que la violència de gènere també és exercida per gent jove, en l'etapa en què es comencen a mantenir relacions de parella i afectives.

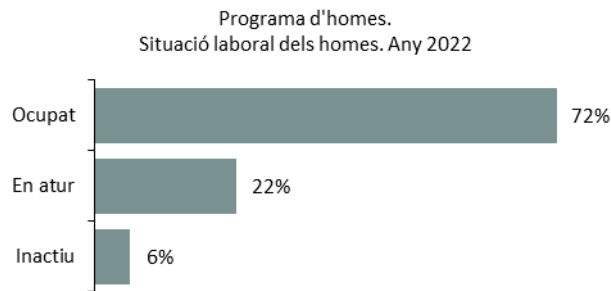
Pel que fa a la nacionalitat, el 73% són espanyols i, el 27% estrangers; es mantenen proporcions gairebé idèntiques respecte de l'any anterior. Així mateix, gairebé la totalitat dels estrangers, el 95%, es troba en situació regular.

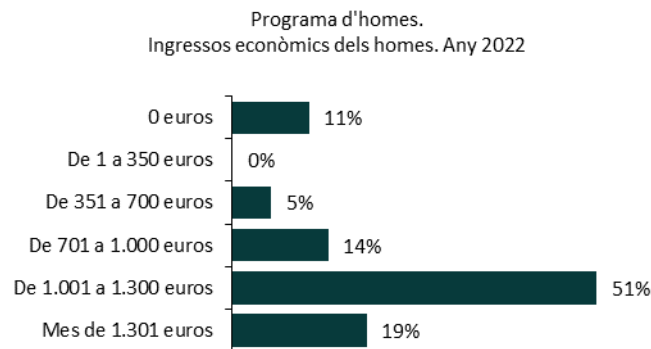
Respecte del nivell educatiu dels homes, cal ressenyar que 7 de cada 10 només té estudis primaris; el 27%, estudis secundaris i, sols el 3%, estudis superiors.

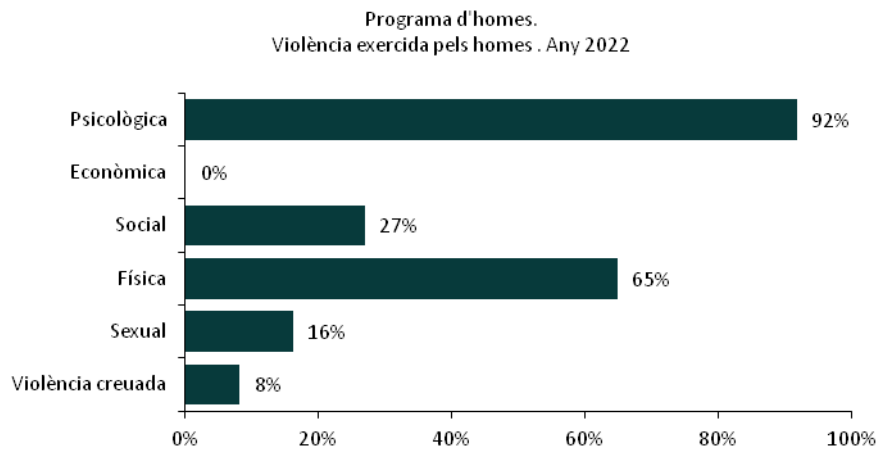
En iniciar el seu procés al programa, una part important dels homes, el 72%, feia feina; és a dir, estava en situació d'ocupació. Cal destacar, però, que hi havia un 22% d'homes en atur, xifra que s'ha duplicat respecte de l'any anterior. Així mateix un 6% dels homes és inactiu per no haver entrat encara al mercat de treball (estudiants), per jubilació o per incapacitat laboral permanent.

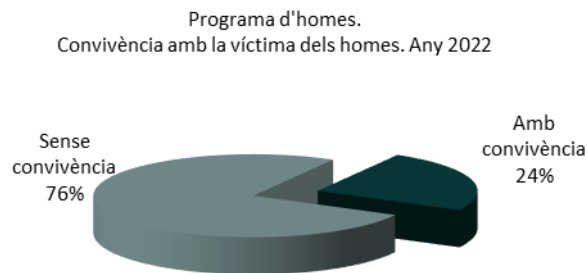
A diferència de les dones víctimes ateses, les quals majoritàriament no disposen d'ingressos o aquests són inferiors a l'SMI, gairebé la majoria dels homes que participen en el programa, el 70%, disposa d'ingressos que superen els 1.000 € al mes, d'entre els quals un 19% en percep més de 1.300.

La violència que exerceixen els agressors presenta també diferents formes i, com es pot observar a les dades recollides el 2022, és habitual que n'exerceixin alhora més d'un tipus. En el 92% dels casos els homes havien exercit violència psicològica i/o emocional sobre la seva parella o exparella. La violència física va ser exercida pel 65% dels atesos. Aquesta xifra suposa un augment del 38% respecte de la seva incidència el 2021. En tercer lloc se situa la violència social, que es dona en el 27% dels casos. La violència sexual l'exercí el 16% dels participants, violència que ha vist duplicada la seva incidència en sols un any (el 2021 fou del 7%). Per últim, la violència creuada, és a dir, la que és bidireccional, es va donar sols en el 8% dels casos.

La convivència de l'home amb la seva víctima pot suposar un factor de risc important, ja que la possibilitat que es reproduïxi un episodi de violència masclista és major.³ El 2022 el 24% dels homes atesos convivia amb la seva víctima, i el 76% no. Aquest percentatge s'ha reduït sensiblement en els darrers exercicis, concretament 2 punts respecte de 2021.

Per últim, cal incidir que gran part dels homes atesos havia estat denunciat per violència masclista, el 77%, i el 60% tenia en vigor una ordre d'allunyament respecte de la seva víctima. Així mateix en el 17% dels casos hi havia una sentència condemnatòria contra ell.

1.2.3. Resultats: intervencions, tancaments i impacte

Les principals intervencions des del **Programa de dones** estan relacionades amb l'assessorament, l'orientació i la informació, i han implicat el 82% de les demandes gestionades. L'atenció social individual és un recurs que va emprar el 40% de les dones ateses. Els acompanyaments en la gestió i la diligència amb altres serveis o professionals representà el

³ Quan hi ha convivència entre agressor i víctima la intervenció dels professionals en psicologia és especialment rellevant per a prevenir episodis violents.

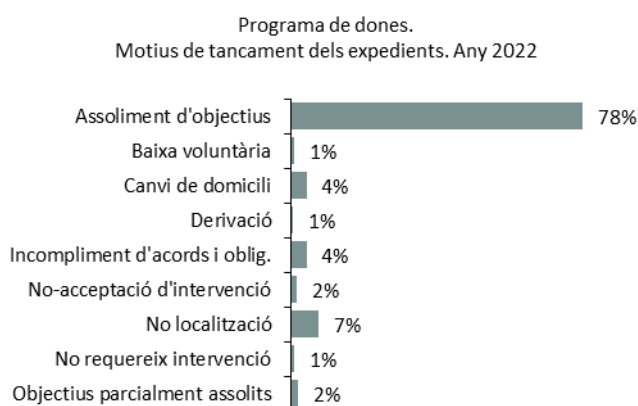
34% de les intervencions. Principalment varen ser acompanyaments a l'Oficina d'Ajuda a Víctimes del Delicte (180 dones), a un/una advocat/ada (39 dones) o a la Policia Nacional (23).

En relació amb el servei de teleassistència mòbil ATENPRO, que ofereix atenció, seguretat i protecció les 24 hores del dia a les víctimes de violència de gènere amb ordre de protecció, cal indicar que, des del SAIVVM, el 2022 s'hi tramitaren 62 noves altes, i varen romandre actius un total de 130 terminals. D'acord amb les dades disponibles es donaren de baixa 51 terminals. Per altra banda, s'han gestionat un total de 84 altes en el Fitxer DVR, 10 més que l'any anterior.

En el cas del **Programa de fills/filles** s'ha realitzat intervenció individual amb el 56% dels infants que hi han participat. Una part important, el 44%, ha rebut un seguiment al llarg del seu procés, i s'han fet reunions específiques amb el 43% d'aquests/tes. En un de cada quatre casos, s'ha duit a terme un treball en xarxa amb altres entitats i serveis per a donar cobertura a totes les necessitats detectades. El 17% ha participat en intervencions grupals.

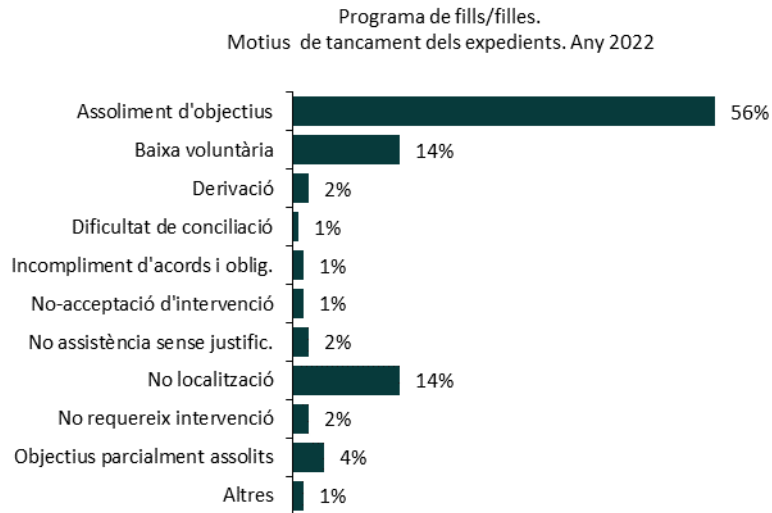
Pel que fa al **Programa d'homes**, la totalitat dels participants va demanar i rebre atenció psicosocial; el 35% participà en activitats de tipus grupal, i una tercera part va realitzar un tractament individual específic.

Aprofundint en l'anàlisi dels processos i l'impacte de les intervencions, s'observen pautes divergents en relació amb els motius de tancament dels expedients segons programa i perfil. Pel que fa a les dones víctimes, majoritàriament els processos d'intervenció finalitzen i es tanca expedient per l'assoliment dels objectius terapèutics, en el 78% dels casos.

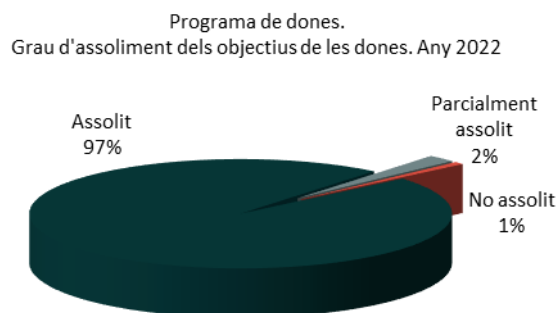
En relació amb els infants del Programa de fills/filles, 6 de cada 10 finalitzaren el seu procés per assoliment d'objectius, el 56% amb una consecució total i, el 4%, parcial. Cal indicar que el 14% dels casos cursà baixa voluntària al programa fonamentalment per decisió de la seva

mare, sobretot en el cas dels més petits; idèntic percentatge es va donar en aquells/aquelles en què es tancà l'expedient per no poder ser localitzats.

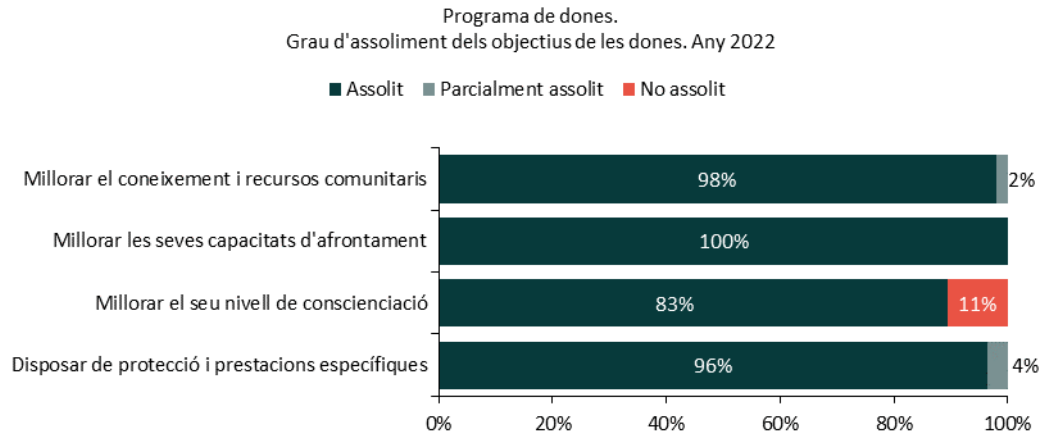
En el cas del Programa d'homes es dona una particularitat ressenyable i és que estableix una modalitat terapèutica amb una temporalitat prefixada de 2 anys. El procés de canvi pel qual ha de passar un usuari és per tant molt més ampli i implica una major exigència que condiciona l'alta quota d'abandó i fa que les avaluacions requereixin molt més temps que el d'una memòria anual i no siguin extrapolables a la dels altres programes (dones i fills/filles).

Pel que fa a l'impacte de les intervencions, també s'observen diferències en els resultats i el grau d'assoliment dels objectius que es marquen segons programa. Els principals resultats del Programa de **dones** posen de manifest l'impacte positiu de les intervencions. L'abast d'aquestes és força important i gairebé amb la totalitat de les dones s'aconsegueix assolir totalment els principals objectius de millora, de recuperació i capacitació.

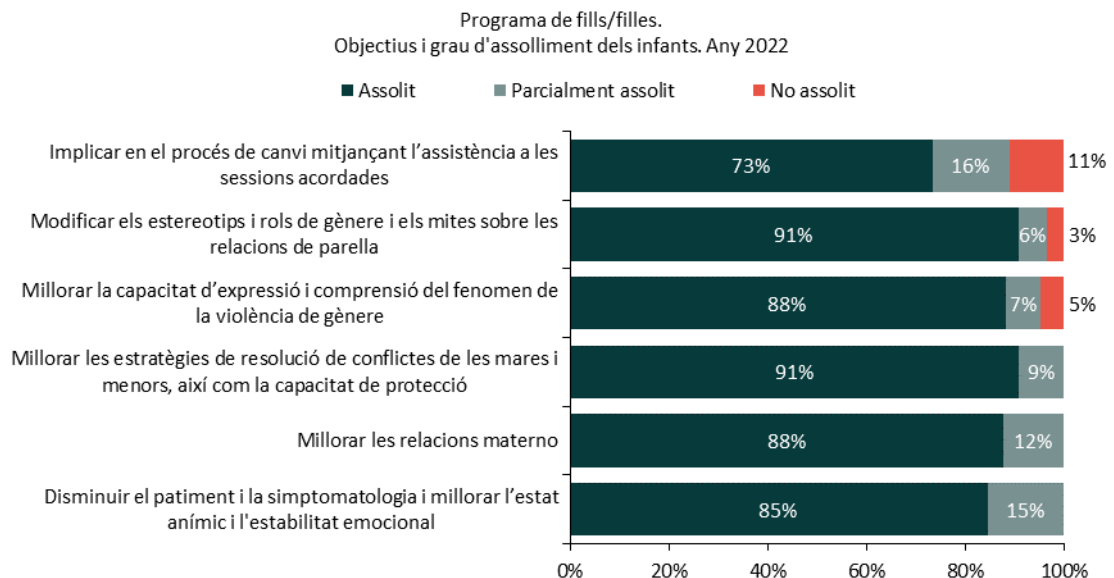

L'objectiu que aconsegueix el 100% de les dones és el relacionat amb la millora de les capacitats d'afrontament. I el que presenta un major percentatge de no assoliment, amb un

11%, és el que té a veure amb la presa de consciència i reconeixement de la violència que s'ha patit.

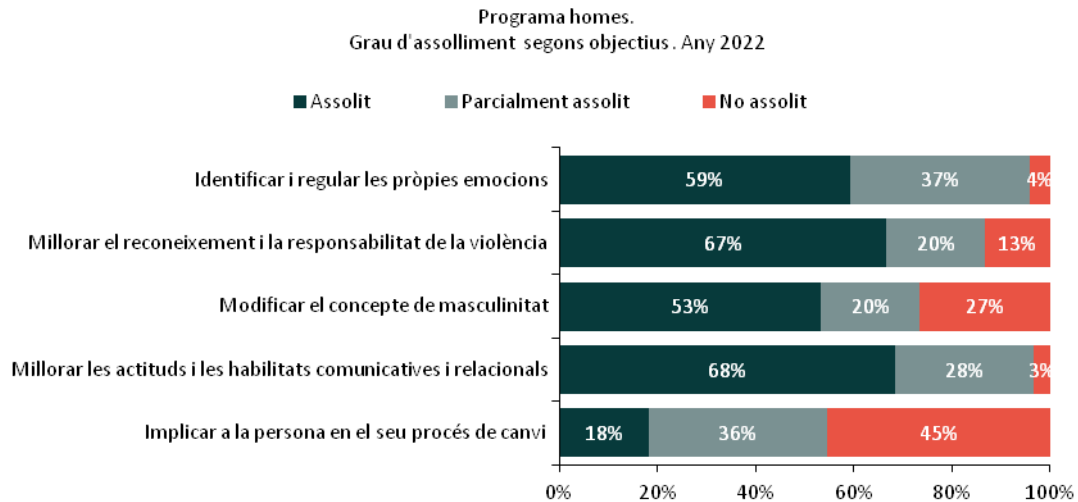

En el cas dels **fills** i filles que participaren d'aquest programa específic, també s'evidencien resultats molt encoratjadors. La gran majoria assoleix els principals objectius que es marquen de manera total. Cal destacar que s'aconsegueix, en el 91% dels casos, modificar estereotips, rols de gènere i mites sobre relacions de parella. En el mateix percentatge, els infants participants mostren evidències d'haver millorat les seves estratègies de resolució de conflictes, i en el 88% s'observa una millora de les relacions maternofilials.

Els principals resultats del Programa **d'homes** evidencien avanços en positiu, tot i que més moderats que els de les dones víctimes. Una part important dels homes que realitzen un

procés aconsegueix augmentar les seves habilitats comunicatives i relacionals (68%), millorar el reconeixement i la responsabilitat de la violència (67%), regular millor les seves emocions (59%), i/o modificar el seu concepte de masculinitat (53%).

1.2.4. Avaluació

De manera específica, hi ha alguns aspectes valoratius segons programa que cal destacar en positiu. En el cas dels infants, s'ha aconseguit que participin en els tallers grupals i s'expressin obertament en l'espai segur i de confiança creat. S'ha aconseguit la plena participació de les famílies als grups d'intervenció i la materialització d'una xarxa de suport extern al servei, a través del vincle entre les persones participants.

En el cas de les dones víctimes, cal ressenyar que gran part d'aquestes ha aconseguit empoderar-se, conèixer els seus drets i guanyar seguretat en els processos jurídics. Finalment, en relació amb els homes, una part important dels que han completat el programa ha adquirit més eines per a la resolució de conflictes i la identificació d'acumulació de tensió, millorant així la seva capacitat per a aturar el cicle de la violència. Aquests assoliments afavoreixen que no es repeteixin patrons i que els homes participants puguin construir relacions lliures de violència.

Per altra banda, d'acord amb la Carta de serveis municipals contra la violència domèstica i de gènere de l'Ajuntament, els compromisos establerts s'han complert en la seva totalitat al 100%. Així, s'han realitzat tots el acompanyaments sol·licitats, el temps d'espera entre la demanda i l'atenció no ha superat mai els 3 dies, l'atenció específica terapèutica no ha superat els 15 dies hàbils, i en el cas dels agressors totes les demandes s'han respost en un temps inferior als 5 dies.

Així mateix, les valoracions recollides a les enquestes situen el nivell de satisfacció molt a prop de l'excel·lència i per damunt del 9. El criteri amb major valoració és el relatiu a la seguretat i el suport brindats per l'equip de professionals (9,83) i l'empatia i l'escolta activa d'aquests (9,74).

Tot i aquestes valoracions tan positives, també s'ha hagut de lidiar amb algunes dificultats. Els principals obstacles en els processos de recuperació amb les dones víctimes han estat relacionats amb la seva autonomia, les dificultats per a accedir a un habitatge o la precarietat d'aquest, que ha motivat que moltes dones i molts d'infants es vegin abocats a dur a terme estratègies de supervivència, com haver de compartir habitatge amb altres persones, viure en habitacions amb espais insuficients i/o amb condicions poc salubres...

Altres dificultats han estat relacionades amb aspectes politicoadministratius, com la impossibilitat de les persones en situació irregular d'obrir un compte bancari o l'accés a tràmits telemàtics per no disposar de NIE.

Finalment, cal ressenyar que la manca d'adherència al Programa i la baixa predisposició al canvi d'alguns participants del Programa d'homes han suposat un sobre esforç d'intervenció per part de l'equip tècnic.

1.3. Policia Local de Palma

L'Àrea de Seguretat Ciutadana de l'Ajuntament de Palma és un recurs clau en l'atenció a la violència masclista. Disposa d'unitats policials operatives, d'un servei d'assistència psicològica a les víctimes i de l'UPFA -Unitat de Protecció Familiar.

L'UPFA es responsabilitza de fer un seguiment especialitzat i personalitzat dels casos de violència de gènere assignant un policia tutor a cada víctima que tingui ordre de protecció a favor seu i d'aplicar les mesures de protecció pertinents, en funció del nivell de risc segons la Instrucció 7/2016, de la Secretaria d'Estat de Seguretat, que estableix el nou Protocol per a la valoració del nivell de risc de violència sobre la dona i de gestió de la seguretat de les víctimes.

Imatge 2: dependències de la Policia Local de Palma.

Des de 2022, tal com s'indica a l'inici d'aquest capítol, les diligències ateses es gestionen de manera coordinada amb l'acord *Procedimientos operativos de colaboración y coordinación entre la Jefatura Superior de Policia de Illes Balears y la Policia Local del Ayuntamiento de Palma, para la protección y seguimiento de las víctimas de violencia de género*.

En total, s'han gestionat 323 diligències per violència de gènere, un 53% més que l'any anterior. Aquesta dada suposa la xifra d'atenció més elevada dels darrers cinc anys. El nombre de persones tutoritzades també ha augmentat i s'han registrat 631 tutoritzacions.

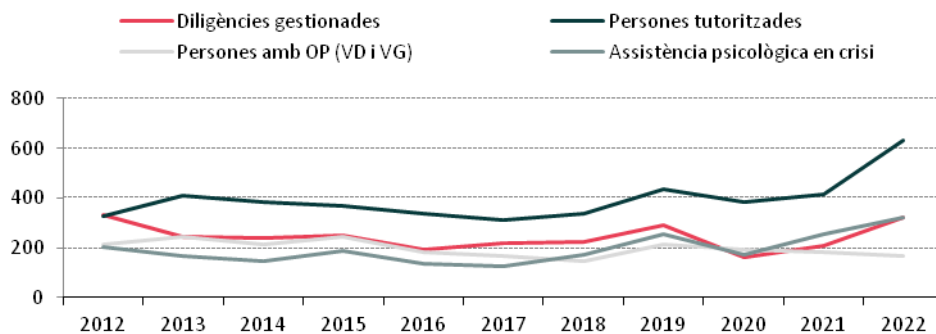
Les víctimes amb ordre de protecció foren 169 i, les que reberen assistència psicològica en crisi, suposaren 322, és a dir 65 víctimes més que l'any precedent.

Dades d'atenció de la Policia local. Any 2022

Diligències gestionades	323
Persones tutoritzades	631
Persones amb OP (VD i VG)	169
Assistència psicològica en crisi	322

Font: Policia Local de l'Ajuntament de Palma.

Evolució de l'atenció de la Policia Local de Palma

Des d'un punt de vista valoratiu, i d'acord amb els indicadors de la Carta de serveis municipals contra la violència domèstica i de gènere, el servei ha complert amb tots els compromisos establerts. En el 100% dels casos s'han realitzat l'atestat i la valoració policial de risc en el mateix dia o l'endemà de la denúncia. En totes les denúncies s'ha assignat un policia tutor i s'ha fet un seguiment dels agressors.

Així mateix, respecte dels compromisos d'atenció, cal destacar que el temps de resposta ha estat inferior als 9 minuts en el 91,9% dels casos. El temps d'espera de l'arribada d'un/d'una psicòleg/loga no ha superat els 30 minuts en el 99,4% de les atencions, i l'espera en la recollida de la denúncia ha estat inferior als 20 minuts en el 94,6% dels casos.

Finalment, de les enquestes de satisfacció, es desprèn una valoració molt positiva del servei, que situa de mitjana el grau de satisfacció en un 9,82 sobre 10.

1.4. Xarxa d'Atenció Directa a Persones en Prostitució (XADPEP)

La XADPEP és un instrument clau per a millorar l'eficàcia de les intervencions, evitar duplicitats i optimitzar els recursos d'atenció a la prostitució a Palma que ofereixen Casal Petit, Creu Roja i Metges del Món, tres entitats amb una dilatada trajectòria d'atenció social i intervenció especialitzada en prostitució.

La Xarxa és promoguda per l'Ajuntament de Palma, que li dona suport tècnic i econòmic. La coordinació tècnica és a càrrec de la Secció d'Igualtat. La Policia Local hi participa de forma estable, i també hi col·laboren altres serveis de l'Administració com l'Institut Balear de la Dona, la Unitat de Coordinació contra la Violència de Gènere, la UCRIF de Policia Nacional (Unitat Central de Xarxes d'Immigració Il·legal i Falsedats Documentals) o l'Institut Balear de Salut.

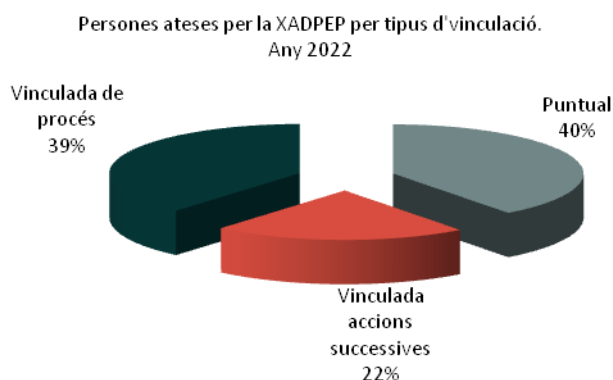
Arran de la convocatòria anual de subvencions de 2022, l'aportació econòmica de l'Ajuntament de Palma ha estat de 195.000 €, distribuïts d'acord amb les bases establertes, i ha suposat la concessió de 75.000 € a Casal Petit, 59.000 € a Creu Roja i 61.000 € a Metges del Món.

1.4.1. Dades globals d'atenció

Durant l'any 2022 es varen atendre 1.448 persones.⁴ Com s'explica amb major detall a la Memòria XADPEP, aquesta xifra suposa un augment del 4% respecte de l'any anterior, en què es varen atendre 1.396 persones usuàries úniques.

En analitzar la tipologia dels casos atesos s'observa que el 44% són persones amb les quals s'ha intervingut per primera vegada al 2022. En el 56% de les ocasions la persona ja havia estat atesa anteriorment per l'entitat i ja disposava d'un expedient. El 38% d'aquests casos reoberts fa 5 anys o més que havia estat atès per primera vegada; en un de cada tres s'inicià la primera atenció entre el 2018 i el 2020 i, el 27% restant, durant el 2021. Aquesta elevada incidència de casos reoberts fa palès que els processos que realitzen les persones són discontinus i suposen molt més temps que el que recull una memòria anual.

Respecte al tipus de vinculació, en el 40% dels casos l'atenció amb la persona és puntual i respon a necessitats concretes. Una part important de les atencions que es realitzen, el 60%, sí que implica algun tipus de vinculació pròpiament dita. Els casos amb una vinculació de procés, és a dir, amb els quals s'estableix un pla de feina, amb accions i objectius de treball, representen el 39%. En un 22% la vinculació amb la persona respon a una atenció recurrent o successiva, però sense un procés consensuat.

La complexitat de les circumstàncies vitals de les persones prostituïdes fa que puguin necessitar atencions molt diverses. Des de 2022 es comença a recollir informació relativa al tipus d'actuacions realitzades. Gairebé la totalitat, el 98%, va rebre atenció de tipus social, categoria que comprèn assessorament sobre els recursos socials existents, ajudes socials i econòmiques, acollida residencial, etc. Una gran part de les persones ateses, el 72%, també va rebre atenció en l'àmbit de la salut, sigui assessorament i suport en la salut física i psicològica, dispensació de material preventiu, proves d'ITS, d'VIH o d'embaràs, etc. Així mateix, gairebé la tercera part (el 32%) va participar en activitats formativolaborals, que inclouen orientació

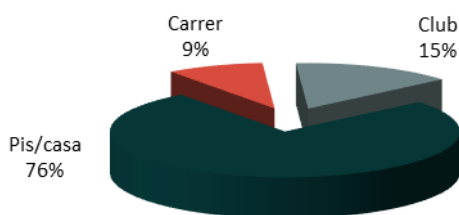
⁴ Per a fer una anàlisi tan ajustada a la realitat com sigui possible, es ponderen les dades considerant les usuàries coincidents i, una vegada calculat el nombre d'usuàries úniques, s'exploten i a partir d'aquesta dada s'analitza la resta de variables.

laboral, formació i capacitació, acompanyament en la inscripció a serveis públics d'ocupació, etc. Per últim, les persones que reberen atenció jurídica representen el 17% del total.

Per altra banda, cal ressenyar que el treball que es fa des de la XADPEP amb les persones prostituïdes engloba una sèrie d'activitats que inclouen les accions d'atenció realitzades a la seu de cada entitat i les intervencions que es duen a terme als entorns de prostitució. Aquestes darreres representen una part important del treball de la xarxa i es fan organitzant visites. El 2022 s'han comptabilitzat 805 visites, de les quals el 65% han estat individuals, i el 35% col·lectives; és a dir visites en què participava més d'una entitat. La participació del voluntariat presenta una incidència significativa i el 48% de les visites de la xarxa ha comptat amb persones voluntàries.

En coherència amb la representativitat i la incidència dels diferents entorns de prostitució identificats en les visites, s'observa que el 76% de les realitzades s'han fet a pisos o cases; el 15% a clubs, i el 9% a punts del carrer.

% de visites de la XADPEP per tipus d'entorn visitat. Any 2022

En el 47% de les intervencions en els entorns de prostitució, s'hi ha acceptat la visita de les entitats. En 419 ocasions, però, el 53% del total de visites, un cop localitzat el lloc, no s'hi ha pogut accedir i intervenir per motius diversos.

En gairebé la tercera part dels casos en que no s'ha pogut dur a terme la intervenció, el motiu fou que el lloc estava tancat, principalment perquè ja no estava operatiu, constatant així l'alta mobilitat dels espais de prostitució. Per ordre d'incidència, la segona causa més freqüent fou perquè *no volien res*, circumstància que es dona en el 27% de les visites realitzades. En el 17% de les ocasions no els han obert la porta, tot i que s'hi tenia constància de que havia gent en aquell moment. En un 16% *no els han deixat entrar*; és a dir, els varen obrir la porta però no les permeteren l'accés ni cap tipus d'intervenció.

1.4.2. Perfil de les persones ateses

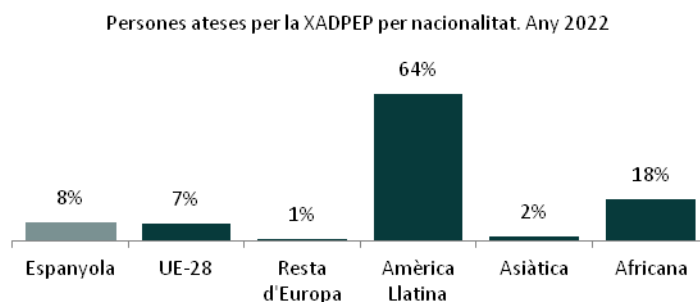
Si tenim en compte l'entorn de prostitució en què es troba la persona veïda que, el 2022, el 52% de les persones ateses es trobava en prostitució en un pis o casa; el 27% al carrer, i el 12%

en un club. Un 8% dels casos es troba en prostitució en entorns classificats com a “serveis amb desplaçament”, modalitat en què la persona en prostitució es desplaça al lloc que el “client” li indica, sigui un hotel, una festa privada, una casa, etc. En una proporció reduïda però incipient, l'1%, la persona és prostituïda a través d'una webcam.

Les dones representen la majoria de les persones ateses, gairebé el 93%; el 4% són dones trans i, el 3% del total, homes. Aquests darrers percentatges, tot i que poc representatius sobre el total, mostren una constant, que és l'augment progressiu en l'atenció a homes i dones trans.

Principalment, les persones ateses, el 86%, tenen entre 25 i 54 anys, i mostren una edat mitjana de 38 anys, xifra sensiblement superior a la d'anys anteriors.

La gran majoria, el 92%, és d'origen estranger. Si les agrupam per zones geogràfiques, s'observa que el 64% té nacionalitat d'Amèrica Llatina; el 18%, d'Àfrica; 135 persones tenen nacionalitat espanyola –el 8% del total–, i el 7% de l'Europa dels 28. Les asiàtiques representen el 2%, i només 24 persones, l'1%, disposa de nacionalitat de l'Europa no comunitària.

En relació amb la situació administrativa, el 45% de les persones ateses es troba en situació irregular i, el 3%, en tràmits de regularització; és a dir, gairebé la meitat de les persones es troba en una posició que dificulta o impossibilita l'accés a determinats serveis i/o recursos i a una feina normalitzada.

Segons les dades disponibles poc més de la meitat dels casos, el 56%, té estudis secundaris, el 32% estudis primaris i el 6% afirma tenir estudis universitaris. Les persones que no saben llegir ni escriure o no tenen estudis representen en suma el 6% dels casos. S'observa una correlació que implica que, a major nivell d'estudis, menor probabilitat d'estar en prostitució en contextos oberts i major presència en espais tancats.

Quant a la modalitat residencial, les tres més representatives són l'habitació llogada, en la qual es troba el 40% de les persones; la casa prostíbul, és a dir un habitatge privat, pis o casa que segueix el funcionament d'un bordell, on resideix el 27%, i un habitatge llogat, el 19%. Així mateix, en el 61% dels casos no hi ha separació d'espais i el lloc de residència coincideix amb el de prostitució.

Persones ateses per la XADPEP en què l'entorn de prostitució coincideix amb el lloc de residència. Any 2022

Per altra banda, tot i que majoritàriament les persones ateses compten amb una xarxa de suport, aquesta està formada generalment per persones dels propis entorns de prostitució i d'amistats o companyes.

Finalment, hi hem d'afegir que el 67% de les persones en prostitució afirma tenir responsabilitats familiars, i més de la meitat d'aquestes té dues o més persones al seu càrrec.

1.4.3. Avaluació

La valoració global de la tasca d'intervenció de la Xarxa és molt positiva. En termes quantitius ha augmentat el nombre de persones ateses un 4%. Més enllà d'una qüestió numèrica, el context socioeconòmic ha implicat que l'atenció hagi estat més intensa i que les intervencions realitzades s'hagin orientat principalment a un treball de continuïtat. Tot i aquestes circumstàncies, s'han pogut oferir de manera convenient tots els serveis i atendre totes les demandes.

Tal com s'apunta en l'anàlisi dels perfils atesos, el principal entorn de prostitució és l'habitatge particular (pisos i cases), fet que constata la consolidació del procés de deslocalització i ocultació de la prostitució. Aquesta realitat ha implicat una reorganització de la intervenció incrementant les accions en aquests tipus d'entorns. Així mateix, s'ha evidenciat la necessitat de millorar els canals d'accés a les persones en prostitució.

Del seguiment tècnic que l'Ajuntament fa a la Xarxa es pot afirmar que s'ha incorporat convenientment la diversitat sexual i de gènere, i s'han augmentat esforços per a accedir a la prostitució masculina i trans.

Es valora molt positivament la relació amb els serveis municipals que participen en el procés d'empadronament de les persones que atén la XADPEP, ja que han facilitat i agilitzat considerablement les gestions.

Tot i la feina de coordinació i col·laboració amb el servei d'ocupació de PalmaActiva (Agència de Col·locació de l'Ajuntament de Palma), els resultats d'inserció laboral no han estat suficientment positius, atès que els perfils majoritaris de les persones en prostitució no encaixen amb la formació i les ofertes laborals que aquest organisme gestiona.

Finalment, pel que fa al finançament, es constata la necessitat de millorar-ne diversos aspectes: quantia, calendari i estabilitat.

1.5. L'atenció a les víctimes de tràfic amb fins d'explotació sexual (TFES)

La compra i el consum del cos de les dones és una de les formes de violència masclista més esteses i tolerades socialment, i és l'alta demanda de prostitució la que fa del tràfic amb fins d'explotació sexual (TFES) un dels negocis il·lícits més lucratiu, i una problemàtica a escala mundial.

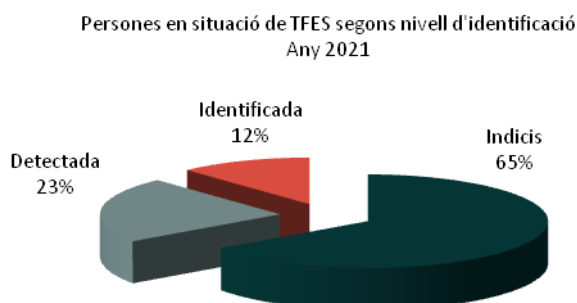
Cal apuntar que el TFES és un greu delictes que atempta contra els drets humans, una forma d'esclavitud que afecta principalment les dones ja que està intrínsecament relacionat amb la feminització de la pobresa i amb la posició de subordinació d'aquestes en la societat. Així mateix, la situació de desprotecció, discriminació social i vulnerabilitat que, en general, pateixen les persones prostituïdes, s'agreuja enormement en el cas de les víctimes de TFES, atès que viuen experiències traumàtiques en ser comercialitzades i explotades sexualment, que afecten profundament les seves vides.

Des de l'àmbit local, l'Ajuntament de Palma, que des de fa més d'una dècada promou l'atenció a persones en prostitució, va constatar situacions de tràfic al municipi motiu pel qual decidí abordar-les i començar a identificar i dimensionar la problemàtica al nostre territori. Gràcies a la informació recollida des dels serveis municipals, l'any 2019 s'elaborà el primer Informe d'identificació de casos de TFES, constituint una sèrie cronològica a la qual es pot accedir en aquest [enllaç](#).

1.5.1. Identificació de casos TFES

Els estudis més seriosos i confiablés estimen que entre el 10% i el 30% de les persones en prostitució són víctimes de tràfic.⁵ En el cas de Palma, les dades disponibles més recents (de 2021) ens diuen que les situacions de TFES afecten el 22% de les persones en prostitució.

De les víctimes comptabilitzades a Palma, una gran part, el 65%, són considerades com a tals perquè se n'ha constatat tot un seguit d'indicis. En el 23% dels casos s'ha aconseguit detectar la situació de TFES amb la confirmació i el reconeixement de la mateixa víctima. I s'ha identificat mitjançant denúncia el 12% restant; la complexitat i la falta de garanties de protecció, així com el temor pel control i les amenaces de les xarxes de tràfic sobre les víctimes expliquen aquest baix percentatge.

1.5.2. Perfil de víctimes de TFES ateses

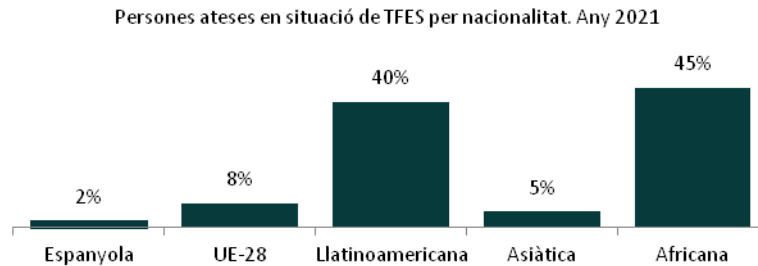
Les víctimes de TFES a Palma són explotades majoritàriament en contextos tancats i deslocalitzats. Més de la meitat es troba explotada sexualment en un pis o casa particular; una de cada tres al carrer, i el 9% en un club.

Del perfil sociodemogràfic, en podem destacar alguns elements. Un dels més evidents és que el tràfic és una problemàtica feminitzada; de fet el 99% de les víctimes comptabilitzades a Palma són dones cis, i un 1% dones trans. Els informes i els estudis d'altres territoris posen de manifest aquesta lectura, ja que els principals "consumidors" són homes, i els "objectes de consum" majoritàriament són dones.

La informació recollida des que s'elabora aquest informe mostra que les víctimes de TFES tenen un perfil d'edat més jove que el que, en general, presenten les persones en prostitució. El 2021, la mitjana d'edat de les dones explotades sexualment és de 34,6 anys, mentre que en el conjunt de les persones prostituïdes és de 37,9; és a dir, les víctimes són 3 anys més joves.

⁵ 2021. Carmen Meneses-Falcón y Santiago Urío. *La trata con fines de explotación sexual en España: ¿Se ajustan las estimaciones a la realidad?* REIS. Accessible a <https://reis.cis.es>

El 99% de les dones amb qui es trafica té nacionalitat estrangera, principalment d'Àfrica i Llatinoamèrica. S'hi observa certa tendència que es manté d'ençà que es disposa de registres, i és que les víctimes comptabilitzades a Palma provenen fonamentalment de 4 països: Nigèria, Colòmbia, Brasil i Xina.

Una part important, sis de cada deu dones sotmeses a tràfic, es troben en situació irregular; és a dir, no tenen permís de residència en el nostre país, fet que fa que siguin més fàcilment vulnerades. Aquestes proporcions són bastant superiors a les del conjunt de persones prostituïdes, que presenten percentatges d'irregularitat administrativa entorn del 45%.

Així mateix, una de cada quatre víctimes de TFES no té targeta sanitària, la qual cosa dificulta i incideix en la possibilitat de rebre una atenció de salut primària i integral.

Per altra banda, les dones víctimes generalment viuen en una habitació llogada o en un habitatge llogat, compartint espai residencial amb altres persones. I gairebé una de cada quatre viu en el mateix lloc en el qual és explotada, la qual cosa palesa la falta de privacitat i la major vulnerabilitat del col·lectiu.

Cal destacar que, tot i que la majoria de víctimes disposa de una xarxa de suport personal, majoritàriament, els vincles els estableixen amb companys/companyes en prostitució i amb amistats que, principalment, es mouen en els entorns del sistema prostitucional.

1.5.3. Avaluació

En fer una anàlisi comparativa i evolutiva del treball d'identificació que s'ha duit a terme aquest 2021, s'observa una dinàmica sostinguda, i és l'augment en la proporció de casos que es comptabilitzen com a víctimes de TFES; la seva xifra s'ha incrementat gradualment i ha augmentat un 22% en un any. Així mateix, la millora en la identificació dels casos de TFES ha suposat que els casos constatats només per indicis s'hagin reduït i hagin augmentat la proporció de víctimes detectades (les que confirmen i verbalitzen la seva situació de víctimes) i

la de les que interposen denúncia, que representen conjuntament una de cada tres víctimes registrades.

De l'experiència acumulada i de l'avaluació contingent, podem concloure que una atenció més intensa i recurrent amb les persones en prostitució, ofereix informació més fiable i veraç per a la detecció de víctimes de TFES, ja que les relacions més pròximes entre la persona i el/la professional faciliten l'abordatge i la identificació d'aquestes situacions.

Finalment cal apuntar que és necessari adaptar les estratègies d'intervenció mitjançant el reforç de les actuacions directes en els entorns de prostitució deslocalitzats, ja que com s'ha exposat en aquest apartat, majoritàriament, les víctimes de TFES es troben explotades en habitatges particulars on es donen situacions de major vulnerabilitat -ja que són entorns més ocults, més difícils de detectar i que permeten una major mobilitat de la seva ubicació.

2. SENSIBILITZACIÓ I PREVENCIÓ DE LES VM

Les actuacions contra les violències cap a les dones són un compromís de l'Ajuntament de Palma per a avançar en l'erradicació de la violència masclista i cap a una societat basada en els valors de la igualtat entre dones i homes. El Pla d'igualtat de gènere de l'Ajuntament articula diferents mesures en aquesta matèria mitjançant els principals objectius que incorpora:

1. Promoure la corresponsabilitat social en la prevenció de les violències masclistes.
 - Generar accions que visibilitzin l'abast de la violència de gènere i en conscienciïn (programa d'actes del 25 de novembre, diades informatives...).
 - Generar iniciatives que facilitin la implicació de les entitats socials i la ciutadania amb el rebuig a les violències masclistes: Pacte Palma contra la violència de gènere.
 - Donar suport a les iniciatives socials i del moviment feminista contra la violència de gènere.
2. Sensibilitzar la ciutadania per a poder identificar situacions de violència masclista i construir models de relació igualitaris.
 - Donar eines per a la detecció i la prevenció de les relacions afectives abusives, els estereotips masclistes (tallers de prevenció i sensibilització a través del Palma Educa, campanyes específiques com "El control no és amor"...).
3. Sensibilitzar la ciutadania sobre altres formes de violències masclistes.
 - Facilitar eines per a la visibilització i la prevenció de les discriminacions per motiu d'orientació sexual i/o d'identitat de gènere, dels abusos sexuals a la infància i de la mutilació genital femenina.

Aquest marc rector facilita la posada en marxa de diferents actuacions que aquí es presenten.

2.1. Convocatòria de subvencions

D'acord amb l'objectiu de promoció de la corresponsabilitat social en la prevenció de les violències masclistes, mitjançant convocatòria de subvencions per a projectes i activitats feministes, l'Ajuntament subvenciona programes, projectes i/o activitats adreçades a la intervenció i la prevenció de les violències masclistes. Té dues línies d'actuació específiques: una de reparació, recuperació i promoció de l'autonomia personal de les dones i les seves filles

i els seus fills en situació de violència masclista perquè puguin refer el seu projecte de vida, i un altra de prevenció de les violències sexuals.

a) Programes, projectes i/o activitats de reparació, recuperació i promoció de l'autonomia personal de les dones i les seves filles i els seus fills en situació de violència de gènere perquè puguin refer el seu projecte de vida. La quantia màxima subvencionable és de 9.000 € per projecte. Aquests projectes han estat subvencionats amb un total de 29.965,42 €:

Plantant llavors. Subvenció concedida a CAIF a un projecte centrat en l'horticultura terapèutica com a estratègia per a mitigar les conseqüències de la violència viscuda (simptomatologia depressiva, estrès...) i afavorir l'autoestima i la percepció d'èxit. S'adreça a infants de 6 a 12 anys, fills i filles de dones en situació de violència masclista, derivats de serveis d'atenció.

Empoderament de les dones que han patit violència a través de l'esport. Subvenció concedida a INTRESS per a la posada en marxa d'activitats esportives per a l'autocura de les dones supervivents de violència masclista amb la finalitat de reconnectar amb el seu cos d'una manera sana.

Venus sense cànon. Subvenció concedida a la Fundació IRES. Recurs comunitari per a donar resposta a les dones que han passat per un procés terapèutic de recuperació de la violència i volen acompanyar altres dones a convertir-se en protagonistes de la seva transformació, personal i social.

Projecte Confia. Subvenció concedida a Treball Solidari. L'objectiu del projecte era potenciar l'autonomia de les dones que han estat o són víctimes de violència de gènere, amb la intenció que puguin restaurar la seva vida mitjançant la inserció sociolaboral i l'empoderament econòmic. El projecte utilitza el microcrèdit com una eina financera per a impulsar el desenvolupament de possibles projectes d'autoocupació.

b) Programes, projectes i/o actuacions de prevenció de les violències sexuals, no centrats en projectes d'oci a l'espai públic. Quantia màxima subvencionable, 5.000 € per projecte. Aquests projectes han estat subvencionats amb un total de 10.000 €:

Sexe i masculinitat. Subvenció concedida a INTRESS. Projecte que té la finalitat de generar consciència com a punt clau per a prevenir les violències sexuals i el consum de prostitució entre el col·lectiu masculí, des de la reflexió i deconstrucció de les pròpies masculinitats.

Programa de prevenció de la violència sexual a joves. Subvenció concedida a la Fundació Diagrama per a la realització de tallers psicoeducatius amb joves. La finalitat és prevenir les agressions sexuals i que puguin establir relacions sexuals saludables.

La convocatòria de subvencions 2022-2023 es va dotar amb 70.000 €, del quals s'han destinat a projectes d'atenció i prevenció de les violències masclistes 39.965,42, un 57% del total de la convocatòria.

2.2. Accions educatives de Palma Educa

Amb la finalitat de sensibilitzar la ciutadania per a poder identificar situacions de violència masclista i construir models de relació igualitaris, l'Ajuntament de Palma du a terme diferents accions educatives en el marc del Programa Palma Educa, que posa a disposició de la ciutadania, dels centres educatius i de les entitats socials activitats educatives, en format taller a través del portal Palma Educa (www.palmaeduca.cat).

Els continguts, el format i la durada dels tallers, que oscil·la entre les 1,5 i les 2 h, s'ajusten als perfils de la població destinatària, tenint en compte si són infants, joves o persones adultes.

Durant el curs escolar 2021/2022, l'oferta formativa es va articular en els següents blocs temàtics:

- Prevenció d'abusos sexuals a la infància.
- Relació sexual igualitària: prevenció de les agressions sexistes i sexuals.
- Igualtat, valors feministes i prevenció de la violència masclista.
- Diversitat afectivosexual i de gènere.

Les dades de participació s'emmarquen en el període 2021/2022, ja que es segueix el curs escolar i no l'any natural, però fan referència a l'any 2022, en el que s'executaren de manera efectiva entre els mesos de febrer i l'agost.

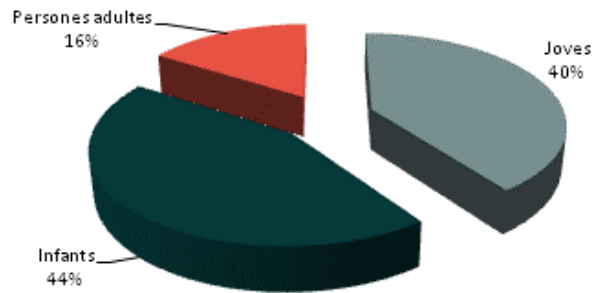
En total es varen dur a terme 314 activitats educatives, les quals varen suposar un total de 528 hores de tallers i una participació de 7.179 persones i de 60 centres formatius i/o entitats.

Participants i tallers per blocs temàtics al curs 2021/2022. Any 2022				
	Tallers	Participants	Hores	Centres
Total	314	7.179	528	60
Prevenció de l'abús sexual a la infància	88	1.963	132	30
Relació sexual igualitària: prevenció d'agressions sexistes i sexuals	31	673	60	8
Igualtat, valors feministes i prevenció de la violència masclista	170	3.655	287	31
Sensibilització sobre la diversitat afectivosexual i de gènere	25	888	49	9

Del conjunt d'accions, 139 estaven adreçades a infants, 125 a joves i 50 a persones adultes. En consonància amb el nombre de tallers, la participació per grups de població va ser de 3.004 infants, un 42% de les persones participants; 3.340 joves, el 46%, i 835 persones adultes, el 12% del total.

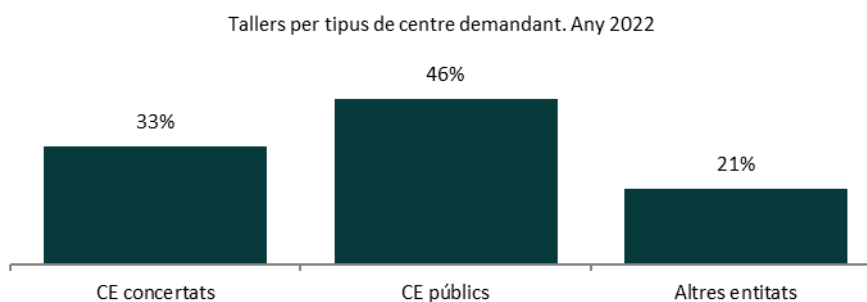
Tallers per població destinatària. Any 2022		
	Tallers	Persones
Total	314	7.179
Infants/primària	139	3.004
Joves/secundària	125	3.340
Persones adultes	50	835

Tallers per població destinatària. Any 2022

A les activitats educatives hi poden accedir centres educatius, serveis i entitats socials de Palma. Els tallers adreçats a primària s'han realitzat majoritàriament en centres educatius públics i, les adreçades a joves, en centres concertats. Les entitats socials i els serveis professionals concentren el gruix de l'oferta per a població adulta.

Tallers per població destinatària i entitat demandant. Any 2022				
	Centres	Tallers	Persones	Hores
Total	60	314	7.179	528,0
Infants/primària	32	139	3.004	208,5
CE concertats	9	38	942	57,0
CE públics	19	94	1.994	141,0
Altres entitats	4	7	68	10,5
Joves/secundària	20	125	3.340	244,5
CE concertats	6	64	2.011	128,0
CE públics	10	50	1.152	100,0
Altres entitats	4	11	177	16,5
Persones adultes	13	50	835	75,0
CE concertats	1	1	40	1,5
Altres entitats	12	49	795	73,5

Dades dels tallers per blocs temàtics

Prevençió i detecció de l'abús sexual a la infància

La finalitat dels tallers és sensibilitzar i conscienciar sobre la problemàtica i l'abast de l'abús sexual infantil, oferint informació per a prevenir, detectar i actuar amb responsabilitat davant un cas.

Consta d'un contacontes, *Crida ben fort, Estela!*, per a nins i nines de primer cicle d'educació primària, que aporta eines als infants per a protegir-se, aprendre a dir no, demanar ajuda, i respectar el seu cos i el dels altres. També inclou una formació per a personal docent i un taller per a persones adultes, amb l'objectiu de dotar d'eines de detecció i recursos per a poder-hi fer front.

Els tallers sobre l'abús sexual a la infància són impartits per Fundació Rana i compten amb una llarga trajectòria a l'Ajuntament de Palma.

El 2022 es varen realitzar 88 tallers, en què destaca l'elevada demanda del contacontes, de 84. La durada total dels diferents tallers fou de 132 hores i, de les 1.963 persones que hi participaren, els infants representen el 95,5% del total.

Taller: "Prevençió de l'abús sexual a la infància". Any 2022			
	Tallers	Persones	Hores
Total	88	1.963	132,0
Infants	84	1.875	126,0
Contacontes <i>Crida ben fort, Estela!</i>	84	1.875	126,0
Persones adultes	4	88	6,0
"Actua! Per a prevenir l'abús infantil"	2	60	3,0
"Sensibilització i prevenció de l'abús sexual infantil"	2	28	3,0

Relació sexual igualitària: prevenció d'agressions sexistes i sexuals

Activitat d'educació afectivosexual, integrada en el projecte "No i Punt! Palma lliure de violències sexuals", que té la finalitat de conscienciar, sensibilitzar i treballar sobre les

conductes negatives, així com sobre les que coarten la llibertat sexual i d'elecció. S'hi posa l'accent en el fet que qualsevol persona, coneguda o desconeguda, en un moment donat pot traspasar els límits d'altres persones i no admetre-ho o reconèixer-ho.

Els tallers varen ser impartits per Andrea Alcoverro, sexòloga.

Aquesta activitat consta de dos tallers adreçats a la població jove i adulta, que es poden realitzar de forma independent, si bé s'aconsella que s'imparteixin ambdós.

- Taller "Relacions sexuals igualitàries", la finalitat del qual és dotar els i les participants d'eines personals per a entendre la sexualitat com es manifesta, i per a poder protegir-la i exercir-la amb llibertat.
- Taller "Sexualitat sana", a partir del qual s'aporten coneixements sobre el funcionament de la sexualitat, per a desmitificar-la i assolir una relació sana.

S'impartiren 31 tallers, amb una durada total de 60 hores. La durada de cada taller oscil·lava entre 1,5 i 2 hores, segons els continguts abordats. Hi participaren 673 persones, de les quals el 84% eren joves.

Taller "Relació sexual igualitària: prevenció d'agressions sexistes i sexuals". Any 2022			
	Tallers	Persones	Hores
Total	31	673	60,0
Joves	27	565	54,0
"Relacions sexuals igualitàries"	12	277	24,0
"Taller de sexualitat sana"	15	288	30,0
Persones adultes	4	108	6,0
"Relacions sexuals igualitàries"	1	60	1,5
"Sexualitat sana"	3	48	4,5

Igualtat, valors feministes i prevenció de la violència masclista

Aquest bloc temàtic és el més ample. Consta de vuit tallers diferents de sensibilització en igualtat, valors feministes i prevenció de la violència masclista, que s'adrecen a tres grups poblacionals: infants, joves i persones adultes. Els tallers són impartits per la Fundació IRES.

"Feminisme i prevenció de la violència contra les dones"	Taller amb l'objectiu de sensibilitzar sobre la violència de gènere i la igualtat. Donar a conèixer els indicadors per a la detecció i la prevenció de les relacions afectives negatives, reflexionar sobre els estereotips masclistes i informar dels recursos existents a la xarxa en matèria de violència de gènere.
"Trencar els mites que justifiquen les violències en la parella"	Taller que revisa els mites de l'amor en parella: gelosia, sofriment, culpabilitat ... amb evidències i raonaments senzills. Reflexió sobre les relacions personals de parella i la influència de les creences socials.
"Feminisme per a nins i nines"	Taller per a educació infantil i primària. Introducció als infants del concepte d'igualtat, dels beneficis individuals i col·lectius de fomentar una societat igualitària davant les desigualtats i les violències masclistes.

“El mite de l'amor romàntic”	Reflexió sobre el concepte d'amor romàntic, analitzant factors com els rols de gènere, la pertinença de ser d'algú, les conductes de control o la gelosia, i com, des del masclisme, es fa ús d'aquests mites com a estratègia de control i submissió.
“La corresponsabilitat”	L'objectiu del taller és poder identificar els rols desiguals assignats a homes i dones en les tasques de cura i com aquest fet repercuteix en l'ús que es fa de l'espai privat. Reflexió de la necessitat d'una corresponsabilitat real.
“Noves masculinitats: desconstrucció de la identitat masclista”	Taller enfocat a identificar i comprendre els rols que perpetuen les desigualtats entre homes i dones, les violències masclistes i la cultura patriarcal... Reflexió i foment d'actituds i comportaments basats en la igualtat.
“La ciutadania contra les violències masclistes des d'una perspectiva feminista”	Els objectius del taller són explicar i reflexionar sobre les violències masclistes, capacitar a les persones perquè puguin identificar la violència de gènere en els seus entorns pròxims i informar dels recursos existents a la xarxa i de com actuar.
“El masclisme en les xarxes socials”	Taller per a visibilitzar el mal ús de les xarxes socials quan perpetuen i potencien les violències masclistes. Abordatge de conceptes com <i>ciberbullying</i> , <i>sexting</i> i <i>grooming</i> , donant eines per a detectar-los i prevenir-los.

En total s'han impartit 170 tallers, amb una durada de 287 hores. Segons el públic destinatari, la durada va ser d'1,5 o 2 hores. Hi han participat 3.655 persones, de les quals 1.897 eren joves; 1.129, infants i, 629, persones adultes.

Els tallers amb un major nombre d'edicions han estat el de “Feminisme per a nins i nines”, amb 55 edicions, i el de “Noves masculinitats: desconstrucció de la identitat masclista”, amb 25 edicions, comptant les realitzades per a joves i persones adultes.

Taller: “Sensibilització en igualtat i prevenció en violència de gènere”. Any 2022			
	Tallers	Persones	Hores
Total	170	3.655	287
Infants	55	1.129	82,5
“Feminisme per a nins i nines”	55	1.129	82,5
Joves	74	1.897	143
“El masclisme en les xarxes socials”	2	18	3,5
“El mite de l'amor romàntic”	14	391	27,5
“Feminisme i prevenció de la violència contra les dones”	12	266	22,5
“La ciutadania contra les VM des d'una perspectiva feminista”	1	10	1,5
“La corresponsabilitat”	12	329	24
“Noves masculinitats: desconstrucció de la identitat masclista”	20	521	39
“Trencar els mites que justifiquen les violències en la parella”	13	362	25
Persones adultes	41	629	61,5
“El masclisme en les xarxes socials”	4	58	6
“El mite de l'amor romàntic”	1	22	1,5
“Feminisme i prevenció de la violència contra les dones”	13	198	19,5
“La ciutadania contra les VM des d'una perspectiva feminista”	5	82	7,5

Taller: "Sensibilització en igualtat i prevenció en violència de gènere". Any 2022			
	Tallers	Persones	Hores
"La corresponsabilitat"	9	124	13,5
"Noves masculinitats: deconstrucció de la identitat masclista"	5	78	7,5
"Trencar els mites que justifiquen les violències en la parella"	4	67	6

Diversitat afectivosexual i de gènere

Aquesta activitat educativa es focalitza a analitzar conceptes com discriminació, prejudicis, estereotips i estigmes que afecten el col·lectiu LGTBI; s'hi treballa sobre el que significa identitat de gènere i orientació afectivosexual. L'objectiu és evitar la lgtibfòbia i l'assetjament escolar, així com fomentar la tolerància i la diversitat. S'adrecen tant a població jove com adulta, sempre adaptant el contingut en funció de la població destinatària.

L'activitat educativa la va impartir Ben Amics i es varen dur a terme 25 tallers, que suposen un total de 49 hores; la participació va ser de 888 persones, el 98,8% de les quals eren joves (878 participants) i, només 10, persones adultes.

Taller: "Sensibilització sobre la diversitat afectivosexual i de gènere". Any 2022			
	Tallers	Persones	Hores
Total	25	888	49,0
Joves	24	878	47,5
"Diversitat afectiva, sexual i de gènere"	24	878	47,5
Persones adultes	1	10	1,5
"Diversitat afectiva, sexual i de gènere"	1	10	1,5

2.3. Formació a professionals

Al llarg de 2022 s'han programat diferents accions formatives adreçades a professionals de l'àmbit social amb la finalitat d'assolir majors competències en la detecció i l'actuació davant les violències masclistes. Algunes d'aquestes accions s'han integrat en el Pla de formació de l'Escola Municipal de Formació.

L'atenció a les treballadores en situació de VM als programes de PalmaActiva

S'han impartit dos tallers al personal de PalmaActiva per a millorar la capacitat en l'atenció a les dones supervivents de violència masclista que participen en els programes ocupacionals, proporcionant coneixements i eines per a una atenció específica a aquest col·lectiu.

La durada de cada taller va ser de tres hores, els mesos d'abril i maig de 2022. Hi participaren 19 professionals (6 dones i 7 homes) entre personal tècnic de la plantilla d'estructura de PalmaActiva i el personal contractat (directores de tallers i personal docent).

Aquesta acció està emmarcada en el Pla d'igualtat de gènere del personal de PalmaActiva.

“Mutilació genital femenina i matrimonis forçats. Violències invisibles”

Aquesta formació fou promoguda pel Servei de Gestió de la Diversitat Cultural i la Secció d'Igualtat, per part de professionals dels serveis d'atenció a les persones de l'Ajuntament de Palma. La finalitat era aprofundir en el coneixement d'aquestes pràctiques, amb un enfocament intercultural i de drets per a la detecció precoç i l'atenció directa de dones i nines supervivents i/o en risc de la pràctica de la mutilació genital femenina o de matrimonis forçats.

Hi participaren un total de 23 professionals, 17 dels quals eren personal tècnic municipal dels Serveis Socials (16 dones i 1 home) i, la resta, personal de serveis d'atenció especialitzada en violències masclistes, SAIVM i del SAMVM (6 dones).

La formació fou impartida per Metges del Món.

“Violències sexuals entre adolescents. Què està passant?”

Aquest taller va abordar aspectes lligats a les relacions afectivosexuals a l'adolescència, els efectes de la socialització diferenciada en funció del gènere en les formes de relacionar-nos, les violències més invisibilitzades a les relacions entre les parelles joves, així com la cultura de la violació envers la cultura del consentiment.

Estava adreçat a professionals de l'àmbit de les ciències socials, i també a famílies i ciutadania en general. Hi assistiren 59 persones, 37 de les quals (31 dones i 6 homes) s'hi inscrivieren a través de l'Escola Municipal de Formació. Per tant eren professionals dels serveis d'atenció de l'Ajuntament de Palma i, la resta, 22 persones (18 dones i 4 homes), professionals d'altres administracions o ciutadania interessada.

La formació va ser impartida per Maria Dosil i Itsaso Biota, professores de la Facultat d'Educació de la Universitat del País Basc (UPV/EHU), expertes en violències masclistes. Han dedicat la seva carrera investigadora a la investigació sobre àmbits relacionats amb l'educació, el feminisme i les violències masclistes. Els darrers anys s'han centrat en la investigació de les violències sexuals, les seves causes i conseqüències, així com en les formes d'abordar una educació sexual de qualitat com a prevenció a l'adolescència.

“Dona, discapacitat i violència”

En col·laboració amb la UIB, l'Ajuntament va participar en el VII Congrés Carmona Mujer, Discapacidad y Derecho, que va tenir lloc a Palma el 26 i 27 de maig de 2022.

El Congrés es va centrar en l'anàlisi del paper protagonista de les dones en la protecció de les persones amb discapacitat i en la mateixa situació de la dona discapacitada. Es va organitzar en cinc plafons, un dels quals era "Dona, discapacitat i violència".

La ponència principal: "Violència contra las mujeres con discapacidad: una realidad invisible", fou a càrrec d'Inmaculada Vivas, catedràtica de Dret Civil de la Universitat de Sevilla. A més d'aquesta ponència marc s'hi presentaren altres comunicacions en format pòster sobre temàtiques com la protecció de drets, la violència de gènere i la violència intrafamiliar, la violència econòmica o la discriminació múltiple.

"Actua! Per a prevenir l'abús infantil"

Les activitats educatives sobre l'abús sexual a la infància a través del PalmaEduca són les úniques que inclouen una oferta específica per a personal docent, amb la finalitat de dotar-los d'eines de detecció i recursos per a poder-hi fer front. Aquesta formació també la imparteix la Fundació Rana.

En el 2022 es varen realitzar 2 activitats formatives en què participaren un total de 60 professionals.

2.4. Accions de sensibilització en VM

Per a facilitar eines per a la visibilització, la sensibilització i la prevenció de totes les violències masclistes, incloent-hi les violències sexuals, la mutilació genital femenina, etc., així com les discriminacions per motiu d'orientació sexual i/o d'identitat de gènere, s'ha organitzat i desenvolupat tot un seguit d'accions específiques, algunes de les quals de singularitzades en la programació de dies commemoratius significatius en l'àmbit de les VM.

2.4.1. Sensibilització en violència sexual i reproductiva

"Violència obstètrica: una realitat"

La violència obstètrica es refereix a les pràctiques i conductes realitzades per professionals de la salut a les dones durant l'embaràs, el part i el postpart que, per acció o omissió, són violentes o poden ser percebudes com a violentes. En aquest marc de continguts es va dur a terme la xerrada interactiva a càrrec de Marta Galindo, comare, membre d'Adibs-Dona Sana, titulada "Violència obstètrica: una realitat".

Exposició “No i punt”

L'exposició és un recull de relats narrats en primera persona, mostres de rebuig, expressions de ràbia i de por, denúncies de les violències sexuals patides al concert, a l'autobús, al carrer... simplement pel fet de ser dona. Aquestes frases es varen recollir als punts d'informació de “No i punt!” i es varen transformar en format expositiu per a constatar els nombrosos testimonis de les violències patides.

L'exposició es va oferir en centres educatius, entitats socials i entitats públiques. Va estar oberta al públic, durant el 2022, a la Fundació Ames, l'IES Arxiduc, el col·legi Sant Felip Neri, el CEPA Son Canals i la Fundació Natxaret.

Paral·lelament i de manera complementària es realitzà un taller de prevenció de les violències sexuals en el qual se n'abordaren les diferents tipologies i s'aportaren eines i estratègies per a identificar-les i fer-hi front. Aquest taller, el va impartir el personal de la Secció d'Igualtat. En els tallers hi varen participar 99 persones (48 dones, 47 homes; 4 persones no s'identificaren).

A través dels qüestionaris d'avaluació del taller es va constatar l'elevat percentatge de persones que va manifestar haver vist o viscut violència sexual en contextos d'oci.

“Violències sexuals entre adolescents. Què està passant?”

Aquesta activitat es va incloure en el programa d'actes del 25 de Novembre, Dia Internacional de la Violència cap a les Dones. Se'n va programar una sessió per a professionals i famílies, i una per a adolescents i estudiants d'ESO. L'objectiu era reflexionar i debatre sobre les relacions sanes, la corresponsabilitat i el bon tracte en les relacions de parella adolescents.

Hi participaren un total de 37 persones, entre alumnat i professorat del col·legi Sant Alfons i del Centre de Menors Tramuntana.

El taller va ser conduït per Maria Dosil i Itsaso Biota, professores de la Facultat d'Educació de la Universitat del País Basc (UPV/EHU), expertes en violències masclistes.

Imatge 3: Fotografia del taller “Violències sexuals entre adolescents. Què està passant?”.

“Mutilació genital femenina i matrimonis forçats: violències invisibles”

La Llei orgànica 10/2022, de 6 de setembre, de garantia integral de la llibertat sexual, considera la mutilació genital femenina i els matrimonis forçats com a violències sexuals contra les dones i les nines. També la Llei 11/2016, de 28 de juliol, d'igualtat d'homes i dones, i la Llei orgànica 8/2021, de 4 de juny, de protecció integral a la infància i l'adolescència davant la violència, ho consideren una forma de violència masclista. Per això des de l'Ajuntament també es promouen activitats de sensibilització en aquest tipus de violència.

En relació amb aquesta problemàtica, el 2022 es va dur a terme una xerrada oberta a la ciutadania a càrrec de Metges del Món. Va ser organitzada pel Servei de Gestió a la Diversitat Cultural. Hi assistiren 4 dones.

2.4.2. Sensibilització en violència de gènere

Representació d'*Emma i el pinzell*

Emma i el pinzell és una creació de la companyia Centimets Teatre a partir d'un encàrrec de l'Àrea de Justícia Social, Feminisme i LGTBI, que el 2017 n'assumí la producció. Aquesta obra de teatre breu es representa al carrer, per a visibilitzar i conscienciar sobre la violència de gènere, promoure la reflexió sobre els mites de l'amor romàntic i altres maneres de vincular-nos més sanes, justes i igualitàries.

El format permet la representació en espais no convencionals i descentralitzats i un acostament al públic adult, minoritari en les activitats educatives. En el 2022 s'ha representat a diferents barris de la ciutat: l'Arenal, la Soledat, Verge de Lluc, el Terreno i Nou Llevant.

Programa d'actes del 25N

En el marc del 25 de Novembre, Dia Internacional de l'Eliminació de la Violència contra les Dones, la Secció d'Igualtat cada any impulsa, coordina i edita un programa d'actes per a la sensibilització de la ciutadania davant la violència masclista. Aquest programa es du a terme en col·laboració amb altres àrees municipals, amb institucions públiques com l'Escola Oficial d'Idiomes de Palma i l'IES Ramon Llull, i amb les següents entitats ciutadanes: Creu Roja, Associació de Veïns La Soledat Nova, Associació Les dones, la veu del barri, la Fundació Natzaret, l'Assemblea de Cooperació per la Pau, Enginyeria sense Fronteres, Viu s'Arenal, Fem Pinya i Venus sense Cànon.

El programa d'actes de 2022 va posar el focus en les violències sexuals, una de les violències que més s'exerceix en l'àmbit públic i quotidià, i va adreçat, en un grau important de les activitats, a la població jove. S'hi va fer ús de formats artístics i participatius per a captar l'atenció i la implicació del col·lectiu destinatari. Amb aquest objectiu de prevenció i conscienciació sobre la violència sexual es varen dur a terme tot un seguit d'accions:

25
DE NOVENBRE
Dia Internacional
contra les Violències
Masclistes

15/11/2022
Projecció de *Three Billboards Outside Ebbing, Missouri*
(VO subtítulada en castellà), de Martin McDonagh
TM Mar i Terra; c. de Sant Magí, 89; a les 20 h
En col·laboració amb l'Escola Oficial d'Idiomes de Palma
Recollida d'entrades a la taquilla del Teatre
a partir d'una hora abans de començar l'activitat

15/11/2022
Taller "Mutilació genital femenina i matrimonis forçats: violències invisibles"
Metges del Món
Centre Flassaders; c. de la Ferreria, 10; a les 16 h
Entrada lliure fins a completar cabuda

18/11/2022
Micro obert de rap
Amb MC ac.Eka.z i altres artistes convidades
Centre Flassaders; c. de la Ferreria, 10; a les 18 h

19/11/2022
Diada informativa "Et feim costat contra la violència masclista"
En col·laboració amb l'Agrupament Escolta i Guia Nureduna
Plaça d'Espanya, c. del Sindicat, plaça Major i mercats de l'Olivar
i de Pere Garau; a partir de les 10 h

#JoNoLaToler!

25
DE NOVENBRE
Dia Internacional
contra les Violències
Masclistes

19/11/2022
Taller d'estampació tèxtil en clau feminista
Per a infants de 5 a 10 anys
Centre Flassaders; c. de la Ferreria, 10; de les 10.30 a les 13.30 h
Inscripció prèvia
+info: www.flassaders.org

23/11/2022
"Les alarmes de les temptacions"
Revisió i debat col·lectiu sobre el programa de Telecinco
La isla de las tentaciones
Taller conduït per Neus Tur, politòloga i experta en gènere
Espai Jove Llevant; c. de Pere d'Alcàntara Penya, 10; a les 18.30 h
Inscripció prèvia
+info: <https://espaisjoves.cat>

23/11/2022
Presentació de la publicació *Trencar el silenci*
A càrrec de Venus sense Cànon i la Direcció Insular
d'Igualtat i Diversitat del Consell de Mallorca
Centre Flassaders; c. de la Ferreria, 10; a les 18.30 h

#JoNoLaToler!

25
DE NOVENBRE
Dia Internacional
contra les Violències
Masclistes

24/11/2022
"El control no és amor"
Jornada de sensibilització per a joves contra la violència masclista
C. de l'Institut Balear ("plaça del Tub"); a les 17 h
+info: <https://equipdinamo.cat>

Projecció de *Suc de síndria, d'Irene Mornay*
Biblioteca Ramon Llull
C. de l'Institut Balear ("plaça del Tub"); a les 17.30 h
Entrada lliure fins a completar cabuda

24/11/2022
Manifestació nocturna
Moviment Feminista de Mallorca
No mixta
Plaça de París; a les 21 h

25/11/2022
"Fugint de la violència masclista"
Acció de sensibilització
Dones del Programa de Refugiats de Creu Roja Illes Balears
Parc de les Estacions; a partir de les 9 h

#JoNoLaToler!

25
DE NOVENBRE
Dia Internacional
contra les Violències
Masclistes

25/11/2022
Taula informativa "Et feim costat contra la violència masclista"
Plaça d'Espanya; a les 11 h

25/11/2022
**Manifestació del Dia Internacional per l'Eliminació de la Violència
contra les Dones**
Moviment Feminista de Mallorca
Plaça d'Espanya; a les 19 h

26/11/2022
Especial de jocs de taula feministes
Jocs per a l'empoderament de les dones
Espai Jove Migjorn; c. de Pere Ripoll i Palou, 24; a les 17.30 h
Inscripció prèvia
+info: <https://espaisjoves.cat>

29/11/2022
Xerrada informativa
Casal de les Dones i Centre d'Informació de les Dones (CID)
Espai no mixt
Centre Flassaders; c. de la Ferreria, 10; a les 18.30 h

#JoNoLaToler!

Imatge 4: Programa d'activitats del 25N (2022).

2.4.3. Sensibilització LGTBI

Aquest 2022 s'han duit a terme les següents activitats de sensibilització en matèria LGTBI:

Dia Internacional de les Visibilitats Lèsbiques, 26 d'Abril

Taller entorn de les visibilitats lèsbiques

L'activitat va consistir en la realització d'un taller fílmic, on es va gravar i editar una peça de vídeo, conjuntament amb les assistents, al voltant de la temàtica de la visibilitat lèsbica i les responsabilitats afectives feministes. S'hi va explorar el llenguatge audiovisual experimental, i el vídeo creat es va utilitzar posteriorment per a activitats de sensibilització.

Assistents: 8 persones.

Dia Internacional de la Visibilitat Trans, 31 de Maig

Monòleg de Març Llinàs

Amb l'objectiu de reduir els estereotips i els estigmes sobre les persones trans, es va programar el monòleg de Març Llinàs que explica les seves experiències vitals com a home trans, parla de la seva transició i la seva lluita per a ser visible en una societat on encara existeix molt de desconeixement sobre el col·lectiu LGTBI i les persones trans.

Assistents: 52 persones.

Dia per la Despatologització Trans (Octubre Trans)

Taller “Revolucionàries i desviades: història del fanzín⁶ LGTBIQ+ i feminista”

Es va realitzar un taller de sensibilització a través de la creació de fanzins per a donar a conèixer la història del moviment feminista i LGTBIQ+ i les seves sinèrgies, fent un recorregut històric nacional i internacional d'aquestes publicacions sobre la temàtica. Amb aquesta activitat es va posar de manifest com els fanzins han servit d'experimentació artística i com a eina per a generar teixit social, activista i creador d'un discurs contracultural. A més, es va dur a terme un recorregut pels diferents arxius digitals i físics de conservació del fanzín, entre els quals figuren els arxius de la ciutat. El taller es va realitzar en el marc de la II Fira Mallorzines a Palma.

Assistents: 13 persones.

Imatge 5: participants al taller “Revolucionàries i desviades”.

Taller “Representació i vivències trans al món audiovisual”

Es realitzà l'activitat “Representació i vivències trans al món audiovisual” a càrrec d'Ester Moyà per a treballar la visibilització i la representació en les produccions audiovisuals del col·lectiu LGTBI i, en particular, de les persones trans. Mitjançant un format conversa es va parlar sobre els estereotipis de les persones trans al cinema –materialitzat al seu documental *Génesis*, que recull l'experiència particular de la transició d'Isaac, un jove trans mallorquí.

Participants: 27 persones.

Presentació de *Trans*poesia*

Es va representar el poemari trans *Pelos y Hogares* de Bruno Cimiano amb l'objectiu de treballar la sensibilització i la visibilització de les identitats trans, el gènere i els seus processos

⁶ Publicació temàtica no professional produïda i autoeditada per i per a *fans*/seguidors d'un fenomen cultural particular, com pot ser un gènere literari, musical o històric.

vitals. El llibre presentat convida a pensar i sentir sobre el cos, el gènere, la ruptura, la memòria, els afectes, la política i l'amor des d'una experiència pròpia de transició, la de Bruno. Per primer cop a Palma, es va realitzar l'adaptació del poemari amb el recital *Trans*poesia*, que té per objectiu poder pensar i sentir l'experiència trans des d'un altre lloc i llenguatge. El recital es va dur a terme acompanyat de música, i intèrpret de signes.

Participació: 55 persones.

Taller de creació de fanzín col·laboratiu

Amb l'objectiu de treballar aspectes relacionats amb la diversitat sexual i de gènere, la pròpia identitat, l'orientació sexual i les experiències vitals com a col·lectiu LGTBI, es va realitzar un fanzín de manera col·laborativa mitjançant la tècnica de "cadàver exquisit", que permet que cada participant acabi el seu fanzín amb les aportacions de cadascuna de les participants. D'aquesta manera, a més d'aprendre una tècnica artística s'establiren vincles entre les assistents a partir dels seus interessos i/o experiències vitals relacionades amb la diversitat sexual i de gènere. El taller es realitzà en el marc de la II Fira Mallorzines a Palma.

Assistents: 11 persones.

Imatge 6: activitat de fanzín col·laboratiu.

Dinamització i projecció de la pel·lícula *Una mujer fantástica*

Posteriorment, amb la projecció de la pel·lícula *Una mujer fantástica*, de Sebastián Lelio, i el col·loqui posterior de la mà de l'entitat Balears Diversa, es va parlar de la representació de les persones trans als mitjans de comunicació i al món de la ficció, i de la manca d'exemples de produccions audiovisuals que no caiguin en estereotips o prejudicis.

Participació: 8 persones.

2.5. Accions de difusió

2.5.1. Campanya comunicativa del 25N

Per a difondre el programa d'actes del Dia Internacional contra les Violències Masclistes, es du a terme una campanya comunicativa anual, que aquest 2022 ha estat encapçalada pel lema "Jo no la toler".

La campanya es va desenvolupar durant el mes de novembre a l'espai públic (a tots els barris de la ciutat) i a xarxes socials municipals. S'editaren 14 opis i es distribuïren 3.000 cartells amb accés al programa d'actes a través de codi QR.

Imatge 7: cartell de la campanya del 25N 2022.

2.5.2. "No i punt"

En el 2022 s'han recuperat els punts d'informació del "No i punt!" en la celebració d'esdeveniments festius o lúdics promoguts per l'Ajuntament de Palma o per entitats socials ciutadanes i s'ha donat continuïtat a la campanya comunicativa a l'espai públic. Per haver-se declarat desertes en dues ocasions les sol·licituds d'ofertes dels procediments de contractació menor, la campanya es va endarrerir fins al darrer trimestre de l'any.

Els punts s'han instal·lat a l'espai públic de la ciutat, logotipats amb la imatge de la campanya i atesos per dinamitzadors i/o dinamitzadores. Des dels punts d'informació s'ha ofert informació a la ciutadania sobre les violències sexuals i s'ha donat una atenció professional específica, en cas de detecció d'una possible agressió.

En els punts d'informació s'han atès 486 persones (287 dones, 197 homes i 2 persones de gènere no binari). Es varen instal·lar al parc de la Riera amb motiu de la Nit de les Ànimes, al polígon de Son Castelló, durant la celebració de les Biofestes i en altres indrets de la ciutat, com al c. de Blanquerna o S'Escorxador.

D'altra banda, en la línia de treball "Per unes festes No i punt", s'ha col·laborat amb Orgull Llonguet, entitat impulsora de Canamunt i Canavall i amb estudiants de la UIB, organitzador de les Biofestes.

La campanya comunicativa de "No i punt! Palma lliure de violències sexuals" també ha estat present als carrers de Palma. En dos moments de l'any (juny i setembre) s'han distribuït un total de 2.700 cartells. A més de la cartelleria, s'ha produït material de sensibilització; en concret, un total de 3.500 polseres de roba, 3.500 adhesius i 3.500 xapes amb la imatge del "No i punt". Aquests materials s'han distribuït en els punts d'informació i en centres de secundària i batxillerat a través de les activitats educatives.

Imatge 8: cartell de la campanya "No i punt".

En l'àmbit de la prevenció de les violències sexuals, s'ha d'assenyalar l'entrada en vigor la Llei orgànica 10/2022, de 6 de setembre, de garantia integral de la llibertat sexual. En la línia del Conveni d'Istanbul, entén les violències sexuals com qualsevol acte de naturalesa sexual no consentit o que condicioni el lliure desenvolupament de la llibertat sexual en qualsevol àmbit públic o privat, incloent-hi l'àmbit digital (art. 3).

El canvi de paradigma que introdueix la Llei 10/2022 ha suposat la revisió, ja conclosa el 2023, del Protocol d'actuació davant les violències sexuals en contextos d'oci festiu i el disseny d'una campanya comunicativa centrada en el concepte de consentiment, en el "només sí és sí". La campanya vincula el consentiment al dret a la llibertat sexual i el desig compartit en les relacions sexuals i afectives. Per a reforçar l'impacte i la relació entre ambdues campanyes es fa ús dels recursos visuals i tipogràfics, claus de l'èxit del "No i punt", atès que la població destinatària és la mateixa, la població jove.

Una altra de les accions vinculades al projecte "No i punt!" és la participació a la **taula de coordinació interinstitucional per a establir mesures de prevenció i lluita contra les punxades a dones en contextos d'oci**. Les punxades es consideren una forma de terror sexual contra les dones, una manifestació de la violència masclista com a eines funcionals per a exercir control sobre el cos i la vida de les dones.

La Conselleria de Presidència, Funció Pública i Igualtat va convocar a aquesta taula de treball els consells insulars, la FELIB i l'Ajuntament de Palma, a més de la Conselleria de Salut i la Delegació del Govern de l'Estat.

2.5.3. "Et feim costat"

La divulgació dels serveis municipals d'atenció a les violències masclistes (SAIVM i SAMVVM) es concentra el mes de novembre coincidint amb la celebració del 25 de Novembre, Dia Internacional contra la Violència de Gènere.

Aquestes activitats presencials a l'espai públic tenen la finalitat de facilitar i garantir l'accés a la informació dels serveis d'atenció especialitzats en violències masclistes:

Diada informativa de 19/11/2022. Des de fa més de 10 anys, l'Ajuntament de Palma organitza una diada informativa als carrers de Palma per a sensibilitzar sobre la violència de gènere. Es varen instal·lar taules informatives en diferents ubicacions de la ciutat: plaça d'Espanya, c. del Sindicat, pl. Major, mercat de l'Olivar i mercat de Pere Garau. Aquestes taules varen ser ateses per voluntariat de l'Agrupament Escolta i Guia Nuredduna (14 dones, 12 homes), que havien participat prèviament en un taller formatiu sobre violències masclistes.

Taula informativa 25/11/2022. A la pl. d'Espanya. Es varen atendre 148 persones (107 de gènere femení, 39 de gènere masculí i 2 de gènere no binari).

Tant a la diada com a la taula informativa es distribuï la guia informativa *Et feim costat contra la violència masclista*. En català es repartiren 5.000 guies, 2.500 en castellà i 300 en altres idiomes. Aquesta guia conté recomanacions d'interès per a qualsevol dona que visqui, hagi

viscut o pugui arribar a viure una situació de violència masclista, les seves filles i els seus fills, o les persones del seu entorn més pròxim (familiars, amigats, veïnatge...); també, amb informació útil per a qualsevol ciutadà o ciutadana que pugui conèixer una dona en aquesta situació o presenciar una agressió.

2.5.4. Plataforma Palma Pacta

D'altra banda, la **pàgina de Facebook de Palma Pacta** ha servit com a plataforma de difusió de les actuacions que es realitzen contra les violències masclistes i altres informacions d'interès que hi estan vinculades. En finalitzar el 2022 tenia més de mil sis-centes persones seguidores.

Des d'aquesta pàgina es varen fer diverses publicacions, en les quals es varen difondre el Servei d'Atenció Integral a la Violència Masclista i els programes de l'Ajuntament de Palma per al 8 de Març, Dia de les Dones, i per al 25 de Novembre, Dia Internacional contra la Violència cap a les Dones. També s'hi compartiren diverses notícies, articles, informacions d'interès, així com publicacions de cursos i tallers sobre igualtat, violència de gènere i informació sobre recursos per a afrontar la violència masclista, entre d'altres.

Imatge 9: captura de pantalla de la pàgina de Facebook de Palma Pacta.

3. ALTRES ACTUACIONS

3.1. Col·laboració amb PalmaActiva en la inserció formativolaboral de les víctimes de VM

Com hem vist al llarg d'aquesta Memòria, gran part de les dones ateses pels serveis municipals de VM es troba a l'atur i presenta dificultats per a l'accés a la feina. En gran part això és degut a qüestions com l'impacte de la violència en les seves vides, i al baix nivell de formació, baixa qualificació professional i/o manca d'experiències laborals normalitzades que presenten. Però també és conseqüència d'elements externs com l'existència d'un mercat laboral precari i exclouent.

Al 2022, els efectes econòmics i sociolaborals de la pandèmia de la covid, que repercutiren especialment en les dones que pertanyen a col·lectius més desfavorits i/o vulnerables, com és el cas de les víctimes de violència masclista, varen provocar que les situacions d'atur entre les dones ateses als serveis municipals s'incrementassin de manera preocupant.

Cal ressenyar que la situació d'atur i/o la manca d'alternatives laborals dignes és especialment greu en les dones víctimes, ja que la falta d'independència econòmica disminueix les possibilitats de rompre amb el maltractador o explotador sexual (en el cas de la prostitució i el TFES), i dificulta el començament d'una vida autònoma fora de la situació de violència. L'ocupació normalitzada esdevé una oportunitat i un mecanisme clau per a l'empoderament i la recuperació personal, ja que l'autonomia financera permet a les dones tenir un major control sobre les seves vides.

Per això, atesa la dificultat de gran part de les dones ateses per a l'accés a la feina, i que aquesta manca de feina dificulta avançar en els seus processos de sortida de la situació de violència i/o prostitució, es va considerar una prioritat millorar l'accés i l'adequació dels recursos laborals municipals a les necessitats de les dones.

Al febrer de 2022 inicià de manera efectiva un programa específic d'inserció per a dones víctimes de violència masclista en col·laboració amb PalmaActiva, l'agència de col·locació de l'Ajuntament de Palma. Prèviament al seu inici, es varen realitzar formacions específiques en VM per a la capacitat dels professionals d'orientació i intermediació laboral que hi haurien d'intervenir. I es va establir un protocol d'actuació per a la formalització d'un treball coordinat.

S'han duit a terme múltiples comunicacions telemàtiques de seguiment i dues reunions presencials de coordinació entre PalmaActiva i l'Àrea de Justícia Social, Feminisme i LGTBI, en les quals també han participat els equips tècnics dels serveis municipals d'atenció i acolliment de VM, i de les entitats de la XADPEP.

En total s'hi derivat 27 dones, 16 dels serveis de VM i 11 des de la XADPEP, que han iniciat diversos processos d'orientació laboral i/o formatius.

3.2. Protocols en matèria de VM

➤ Protocol d'atenció a VG

Aquest Protocol determina la col·laboració i la derivació dels casos de violència de gènere entre els serveis de Benestar Social i els recursos de violència masclista de la Secció d'Igualtat. La darrera versió del Protocol és de 2019.

➤ Protocol d'actuació en cas d'assassinat per VM

Des de 2019 es compta amb un protocol específic per a garantir una atenció adequada davant els casos d'assassinat per violència masclista per part de les àrees municipals implicades (Batlia, Igualtat, Empresa Funerària Municipal i Seguretat Ciutadana). El protocol proposa actuacions de condemna, condol, acompanyament i atenció a familiars de la dona assassinada.

3.3. Programació del Centre Flassaders

El Centre Flassaders és un equipament de l'Ajuntament de Palma que inclou, dins les seves instal·lacions, la Regidoria i diferents serveis municipals, així com els espais on s'organitzen projectes, tallers i diferents accions adreçades a la ciutadania de Palma.

El Servei de Dinamització del Centre Flassaders està adjudicat a l'empresa ESTUDI 6 GESTIÓ SOCIOEDUCATIVA SL i la seva inspecció i el seu seguiment es du a terme des de l'Àrea.

D'entre els àmbits d'intervenció de Flassaders, es realitzen activitats vinculades amb l'erradicació, la prevenció i la sensibilització de les violències masclistes. En el 2022, s'han duit a terme 9 tallers que hi estan relacionats. Una programació específica per al 8M en diversos espais del servei: TIC, Dones, Visibles, Infantil/Juvenil. S'han generat diverses activitats a la programació per a treballar els vincles LGTBIQ. I s'ha a duit a terme una exposició contra la lgtbifòbia, en col·laboració amb Sida Studi i el seu arxiu.

Activitats per a l'erradicació, la prevenció i la sensibilització de VM. Any 2022

Activitat	Participants
Presentació projecte Casal de les dones i CID	33
Presentació de la publicació <i>Venus sense Cànon</i> / 25N	87

Activitats per a l'erradicació, la prevenció i la sensibilització de VM. Any 2022	
Activitat	Participants
Representació i vivències trans al cinema	44
Cicle de conferències "Amor i Guerra"	102
Mostra de cinema. <i>Latituds Queer</i>	17
<i>Órden público. Vagos y maleantes</i>	24
"La rebel·lió de les muses: art, patriarcat i representació"	13
Cinefòrum <i>Las ventanas abiertas</i>	14
Cinefòrum <i>She's beautiful when she's angry</i>	5

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de la Memòria de Flassaders.

Així mateix, al Centre es compta amb una ludoteca, dirigida tant a la població infantil com a les unitats familiars de referència, en la qual s'afavoreix el desenvolupament personal, social, afectiu i cognitiu d'infants i nadons a través del joc i l'acompanyament. Aquest espai és clau perquè aquelles dones víctimes de violències masclistes que no tenen cap ajuda per a la cura dels seus infants puguin conciliar les responsabilitats familiars amb aquest suport puntual.

La ludoteca obre de dilluns a dissabte amb un total de 18,5 hores setmanals. I disposa de 1.763 places. Del total de les places diàries que ofereix la ludoteca, se'n reserven un 20% de gratuïtes per a infants derivats de Serveis Socials, Serveis d'Atenció a Víctimes de Violència Masclista i activitats promocionades per l'Àrea. Aquest 2022 s'han ocupat 78 places per part de dones víctimes de VM.

4. CONCLUSIONS

Al llarg de 2022, han rebut atenció i/o han participat en les actuacions que l'Ajuntament de Palma implementa per a protegir les víctimes i sensibilitzar, erradicar i prevenir la violència masclista un total d'11.336 persones. De manera específica, a través dels diferents serveis d'atenció a les violències masclistes s'han atès i intervingut 3.510 persones. I han participat de les actuacions de formació i sensibilització en violència contra les dones 7.826 persones, entre professionals i ciutadania.

Sens dubte ha estat un any de grans reptes, d'entre els quals cal destacar el pas de l'atenció a la violència de gènere definida a la Llei 1/2004; és a dir, l'exercida per la parella o l'exparella; l'atenció a les violències masclistes que preveu la Llei 11/2016 i que inclou totes les formes de violència contra les dones, tant en l'àmbit privat com públic. Aquesta evolució i les millores implementades han estat possible gràcies a la major dotació de recursos per a fer-ho.

El nou escenari ha implicat importants esforços organitzatius i formatius. Arran la finalització del contracte de serveis del SAIVG i l'inici de la nova contractació del SAIVM, s'han hagut de reajustar els equips per a assumir la incorporació de més professionals i integrar nous perfils per a oferir noves atencions (jurídica i psicològica). Així mateix, amb el nou projecte s'han millorat els processos d'intervenció, diferenciant dos nivells d'atenció, puntual i de procés.

L'ampliació de les violències masclistes a atendre s'ha materialitzat tenint cura d'elaborar les pautes d'atenció diferenciades amb protocols específics. Malgrat tot, cal apuntar que el 2022 l'atenció a violències masclistes no emmarcades dins la violència per part de la parella o l'exparella ha estat encara minoritària. I en el cas concret del SAMVVM, com s'ha argumentat en aquest document, ha estat impossible implementar-la.

Els increments i la diversificació dels professionals no sols responen al canvi normatiu esmentat, sinó que eren necessaris per a poder continuar assumint les demandes que s'havien incrementat des de la posada en marxa dels serveis sense haver-hi augmentat el capital humà. Les dades de 2022 reforcen aquest procedir, ja que, com els darrers anys, l'increment de les demandes d'atenció ha estat constant en tots els serveis, i especialment les sol·licituds d'acolliment de dones víctimes de violència masclista.

Com s'ha volgut ressenyar al llarg d'aquesta Memòria, més enllà dels reptes interns, els principals desafiaments estan relacionats amb elements externs que dificulten la tasca d'intervenció dels serveis municipals i limiten les expectatives i les possibilitats de les víctimes de violència masclista.

L'estancament laboral conseqüència de la pandèmia de la covid ha repercutit considerablement en les dones ateses, de manera força greu en les persones prostituïdes i, especialment, en les dones del servei d'acollida. Tot i que les dades d'ocupació a les Balears han estat alentidores aquest darrer exercici, el treball creat i al qual accedeixen la majoria de les dones ateses, continua essent força precari; algunes en l'economia submergida i, la majoria, com hem vist, amb salaris clarament insuficients per aconseguir una autonomia econòmica.

Juntament amb la precarietat laboral o manca de feina, hi conflueixen altres factors de vulnerabilitat que incideixen de manera determinant en les possibilitats d'aquestes dones a l'hora de completar el seu procés de recuperació i autonomia. Un dels principals aspectes d'incidència és la manca d'habitatge digne i accessible. En el cas concret del SAMVVM, aquesta manca ha tingut una doble connotació negativa; per una banda, ha dificultat que les dones puguin sortir del centre d'acolliment i normalitzar la seva situació personal, allargant la mitjana de temps d'estada. Per l'altra, ha suposat un increment d'usuàries i ha provocat que aquest 2022 s'hagi arribat al màxim de la capacitat del servei.

També cal ressenyar com a altre factor de vulnerabilitat la situació politicoadministrativa. Les dones en situació irregular estan molt condicionades, els seus processos de recuperació solen allargar-se i obstaculitzar-se. I, en el cas de les dones en prostitució i les víctimes de tràfic, aquesta circumstància limita, i molt, la seva sortida de la situació.

Tot i els obstacles i les dificultats, s'han acomplert amb solvència els compromisos d'atenció establerts en el Pla de qualitat de la Carta de serveis municipals contra la violència domèstica i de gènere de l'Ajuntament de Palma, i el nivell de satisfacció de les persones ateses ha estat molt elevat, fregant l'excel·lència. Els principals resultats dels programes que es duen a terme des dels serveis municipals posen de manifest l'impacte positiu de les intervencions.